

NÉPÜNK

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓNYVATM.
ORADEA
Strada Iosif Vulcan No. 4
Telefon: 449.

ZSIDÓ HETILAP
Főszerkesztő: Wasserstrom Sándor - Leitner Zoltán
Felelős szerkesztő:

ELŐFIZETÉSI ARAK
Belsőidő: Hátországoknak és vállalatoknak 500,
magánosoknak; egész évre 300, félévre 160.
negyedévre 85 lei. Külföldön: 120-80, 45, 25 ek,
180, 95, 50 dinár, 25-15 Pengő, 10-5 Dollár.

Szedjük a sátorfánkat!?!...

Hosszu évtizedekig arról beszéltünk és arról írtunk, főleg a nyugodt időkben és békés napokon, hogy a „sátor” az a mi gáluti életünk szimbóluma. Miért csak szimbóluma? Mert jól épített kőházakban, sokszor palotákban éltünk egész éven át, központi fűtéses, kényelmes lakásokban és így ősz táján láttuk, hogy főleg kisvárosok zsidói, meg a perifériák apró földszintes házaiban sással fedett sátrakat építenek zsidó testvéreink. A berlini zsidók, meg a többi német nagyvárosok zsidósága nem igen épített már az utóbbi évtizedekben sátrat. Részben a nagyvárosok rendje sem engedte, de legfőképpen a maguk lelki szüksége sem kívánta már, hogy ezt az évezredek régi Tóra előirta parancsot teljesítsék. El is felejtette már, hogy neki kellett még egy sátor. Neki, a berlini asszimilált zsidónak, aki a legnagyobb biztonságban él és már „távol-esett” kis lengyel falvak és más világvégén levő zsidó közületek eme „maradi” szokásától.

A Kurfürstendamm nem ismerte már a sátrat. Ott éltek a legnagyobb nyugalomban és a civilizáció legközepén. Hallatlan önmagukba bizással és hittek abban, hogy a zsidó élet soha nem mehet már visszafelé a sátor felé. Nekik még nagyobb komfort kellett és meg is kapták. Garázsról és mosókonyháról gondoskodott a Tiergarten villák építészete, de a „szükko” nek nem volt semmi helye ott.

De nem csak a német zsidó nem hitt abban, hogy a szellem-bélt sátor lesz egykor még az, amelyik a legnagyobb biztonságot nyújthatja. Mert ennek tartotta a cionizmus célkitűzéseit is. Mi volt az egész Palesztina gondolat ennek az aposztrofált rétegnek? Annyi mint a kinevezett zsidó sátor. És jöttek idők és eljött egy új modern hámani korszak és jött Nürnberg és jöttek a rendeletek és törvények és kiderült, hogy a villák és kőpaloták biztonsága nagyon is labilis. Hogy Európa közepe egy közönséges kulturdzsungel, ahol elegáns ruhákba öltöztetett skalpvadászok élnek. Kiderült, hogy nem kell menni Ázsiába a kirgizek közé, vagy afrikába a félvadak közé, mert a porszivóval, falbaépített minden komforttal együtt, mégis csak a középkor lelegejénél tartunk, dacára a tökéletes mérges gáznak és az abessziniai harctéren kitünően bevált nehéz tankoknak. A lelkiekben nagyon is elmaradtunk. És a „modern” zsidóknak főleg volt sietni, a sátrornak, mint szimbólumnak és a sátrornak, mint nyolc napos valóságnak a kiküszöbölésével. Mert a sátor visszajött. A sátor bevonult a zsidóklakta villapegyedekbe is és rémülten vehetjük észre, hogy a nagy és erős vasbetonra épített házak, nekünk zsidóknak olyanok, mint egy japáni földrengés sújtotta kis faház. Lehet, hogy a világ nagyrésze szilárd talajon áll — de nekünk reng a föld a világ legtöbb részén. Lehet, hogy másnépek háza szilárdan állnak, de a mi házaink összeomlanak. Nekünk csak a suta, sátnya kis sással fedett sátor nyújt biztonságot. Ha ehhez ragaszkodunk, akkor nem érhet bennünket olyan irtózatosan nagy családás. A „sá-

tor-zsidó” könnyebben viseli el a keserűséget, mert ő százperentesen sohasem hitt a földi javak abszolút biztonságában. Neki mindég ott volt a szukkotai sátor, mint menekülési hely, mint testetöltött gáluti sors-szimbólum.

Most a sátrak ünnepét üljük. De vajon csak nyolc nap ez? Nem-e következett be ránk a legnagyobb tragédia, ami embert érhet. Hogy megszűnik a sátor mint „szimbólum” és népi életünk és egyéni tragédiánk zászlaja lesz? Az előjelek szerint a sátor nem mulik el nyolc nap után. „Szedhetjük a sátorfánkat” — mondják hitlerék. És az asszimilált zsidó rémülten

veszi észre, hogy a régen elfeledett, sutbadozott „sátorfáját” elő kell keresni a padlás sötétjéből és el kell vele indulni új hazát keresni. Rettenetes ez a sátor-fátum a mi korunkban. Hát már örökké csak a sátor és az utilapu lesz a mi egyetlen kincsünk? Ezt kérjük sirva és rémülten a jövőtől.

De vigaszul legalább Palesztina legyen a végleges kikötő. Legyen ott Tóra előirta parancs és „szimbólum” a sátor. Legalább ott. Ezt várjuk és ezt várjuk a jövőtől. Nem nagy kérdés, reméljük a Sors nem tagadja meg tőlünk.

Mi pedig sátorban lakók és sátorban hívők, meg azok is, akik azt hitték, hogy már „elavult” a sátor, vegyünk elő ezt a testetöltött jelképet egykori és jelenlegi gáluti sorsunknak, verjünk négy cölöpöt udvaraink és lelkünk legmélyére és állítsuk fel mindkét helyen ütött-kopott, de azért mégis örök — zsidó sátorfánkat.

Huszonöt angol hadihajó Haifa kikötőjében

Kairói jelentések szerint október elején újabb hat angol hadihajó érkezett Haifába, úgy hogy ezekkel együtt összesen huszonöt nagy angol hadihajó horgonyoz a palesztinai partoknál.

A hírek szerint az angol flottamozdulatok az olasz-abesszin háborúval vannak

kapcsolatban és a feszült angol-olasz viszonyoknak tudható be.

Egyiptomban elterjedt hírek szerint az abesszin népus szövetségi szerződést köt a jemeni uralkodóval, hogy az olaszok elleni háborúban segítségére legyen. Ez utóbbi hír még megerősítésre szorul.

Zsidó zászlók Berlin uccáin

A nagyünnepek viszonylagos nyugalomban teltek el Németországban

Berlin. Dacára annak, hogy roshasonoh előtt olyan hírek terjedtek el Németországban, hogy az ünnepi nyugalom a rohamosztagosok megzavarják, ez szerencsére nem következett be. Nagyon sok zsidó a tumultustól és rendezavarástól való félelmében otthon ájtatoskodott, azonban így is zsufolásig megteltek a templomok úgy Berlinben, mint a vidéken. A két roshasono nap és Kippur napja is nyugalomban, keserűséggel és nagy remegéssel a jövő iránt, de amellet buzgó áhitattal telt el. Volt zsidó frontancos katonák tartották fenn a templomok körül a rendet és nem engedtek semmi zsidó csoportosulást, amely hatóságilag is tiltva volt. Az ünnepi ruhákat nem vették fel a zsidók és mindent elkövettek, hogy minél szerényebben és feltűnést kerülve jussanak el az imaházba.

Egyidejűleg jelentések érkeztek arról is, hogy az árja lobogó-törvény, amely megengedi a zsidó zászlók használatát, életbe lépett és Berlin uccáin megjelentek az első „zsidó zászlók”. A zsidó zászlókon állítólag Dávid csillaga van (Mogendovid) kék-fehér alapon.

Kétségtelen, hogy a német zsidók fel-

hagytak minden reménnyel, arra vonatkozólag, hogy helyzetük javulni fog és vagy a kivándorlás, vagy a teljes visszavonulás gondolatával foglalkoznak. Bizonyos, hogy az ideai zsidó nagyünnepek a legkomorabak közé tartoznak, amelyeket valaha is átélt a világ zsidósága, de főleg a német országi zsidó százazrek.

A WIZO világkonferenciája

Budapest. A WIZO. (Palesztinaiért Dolgozó Nők Világszövetsége) szeptember 19-én tartotta meg Budapesten világkonferenciáját. A diszülést dr. Friedmann Ignácné elnöknő nyitotta meg. A referátumokból kiderült, hogy tizenöt év alatt a Wizo tagjainak száma megfizsereződött és jelenleg 70.000 tagja van a szervezetnek. A szövetség számos intézményt létesített Palesztinában. Évente 4000 lány áll mezőgazdasági háztartási és csecsemőgondozói kiképzés alatt. Különböző kurzusokon több mint 5000 leányt és asszonyt képezett ki a Wizo évenként kertészeti szakismeretekre és mintegy 25.000 gyermekről gondoskodik évente gyermekvédelmi intézményeiben.

75% és 50% vasúti kedvezmény
Bucureștibe!

„Luna Frontului Mărășești” Kiállítás
Calea Victoriei (Telefonpalota mellett.)

Fuchs Benjámín oradeai főrabbi mondotta Ros-hasonlókor:

„Ha Hitler parancsolja bezárják a zsidók üzleteiket, de ha az Ur parancsolja — akkor nem”

A zsidó újév napjain az oradeai orth. zsidóság páratlanul érdekes templomi szónoklatokat hallott Fuchs Benjámín főrabbitól. Tul a megszokott sablonon, a főrabbi beszéde szorososan a napi eseményekbe kapcsolódott be és szívetszagató esztelenséggel ismertette a németországi zsidó testvérek páratlan megalázását és szenvedéseit. Szent beállította a Könyv-népét, a barbarizmust és teuton ősi vadságot hirdető németiséggel és mélyseges fájdalommal ecsetelte, hogy miképpen kovácsolnak fegyvert a tudományból és használják fel új bálványok imádása mellett, a faj-elméletet, faj-örületre. A beszéde során rátért arra is, hogy a zsidóság egyrésze még mindig nem eszmél arra, hogy csak a tradíciók megőrzése adhat erőt a szenvedések elviselésére és nyujt hat kitartást a jövőre.

Ha Hitler parancsolja, akkor bezárják a zsidó üzleteket, de az Örökkévaló parancsára nem!

Keserőséggel állapította meg a főrabbi, hogy számos zsidó kereskedő nem tartja

meg a szombat szentségét és ezentul zárják be üzleteiket a szent napokon, mert a Tóra parancsa fontosabb kell legyen, mint a hitleri erőszak. Ezzel dokumentáljuk a zsidó szolidaritást is. Kezdi meg a Megbánás szombatján, hogy legalább ezzel is demonstálják — ha némán is — hogy mennyire együtt érez az itteni zsidóság a borzalmas terror alatt nyögő német testvéreivel. És az oradeai uccakon teljes némaság volt ezen a szombaton, a legtöbb zsidó üzlet, azok is, akik máskor nyitva tartanak, szigorúan bezártak és a hírek szerint Fuchs Benjámín főrabbi tovább folytatja misszióját, hogy az év többi szombatjain is zárjanak be. Különben sabbosz-süvőkor tartott beszédében szóváltette az erdélyi zsidóság körében dúló ellentéteket is és a közötté dúló ellentétes irányzatot két egyszésges terebélyes fához hasonlította, amelyek közé az enyészetet előmozdító hatalmas füstölő nagy kémény ékelődött. Erdély vallásos zsidóságának össze kell fogni, hogy mindkét irányzat nemes intenciója szerint kifejlődhessenek a zsidó köz üdvére.

A gerer rebbet letartóztatták a Machpela barlangban

Jeruzsálem. A gerer rebbe, aki nem ismerte az előírásokat, amikor meglátogatta a Hebron melletti Machpela barlangot és ott előzetes engedély nélkül a hetedik lépcsőnél mélyebbre akart menni (a hetedik lépcsőig nem kell különleges engedély), letartóztatták. Amikor a körülötte levő chasszidok ez ellen tiltakoztak és szembeszálltak az örökkel, akkor őket is őrizetbe vették. A gerer rebbet röviddel azután szabadlábra helyezték, úgy hogy vissza tudott menni Jeruzsálembe, viszont tíz chasszidot fogságba vetettek. Az Aguda központ megbízásából Blau rabbi azonnal interveniált érdekükben és kauciót ajánlott fel értük. A szabadlábra helyezést ennek dacára nem rendelték el, mert állítólag súlyosan megsértették a vo-

natkozó előírásokat és meg kell várják a másnapi kerületi biztosi ítéletet, a további fogvatartásra vonatkozólag.

Campbell komiszár kihallgatta a jelenlévő arab tanukat és úgy döntött, hogy

kaució ellenében a tíz chasszidot szabadlábra helyezik.

Ez meg is történt, közvetlenül a Ros-hasonló beköszöntése előtt. A tárgyalás szeptember 30-án meg is volt, azonban eredmény lapzártáig még nem érkezett. A vád a gerer rebbe és kísérete ellen az, hogy engedély nélkül akartak behatolni a Machpela barlangba, amely az araboknak is szent helye.

Rav Fishman nyilatkozata az executivéba való belépéséről

„Ha kényszerítve volnék kilépni a cionista szervezetből, ezt egy „harmadik templomrombolásnak” tekinteném” — mondotta Rav Fishman

Jeruzsálem. Egy nagygyűlésen, amelyen a Mizrahi hívott össze Jeruzsálemben, Rav Fishman, aki tagja lett az executivának, a következőket jelentette ki:

„Megállapítottam a galuti országokban, hogy számos elvtársunk a cionista szervezetből való kilépés gondolatával foglalkozik. Azzal, hogy beléptem a Jewish Agency executívájába remélem, hogy visszatartom őket attól, hogy ezt a lépést megtegyék, annál is inkább, mert egy ilyen kilépést a cionista szervezetből, nemzeti szerencsétlenségnek tartanék. Ha eljönne az a nap, hogy kényszerítve volnék kilépni a szervezetből,

ezt olyannak tekinteném, mint egy „harmadik templomrombolást” mert egy ilyen lépés nemcsak elitelendő és nemcsak nemzeti szerencsétlenség, hanem népünk elleni áru-

lás is volna. A leghatározottab ellenzője vagyok annak, amit a revizionisták tettek. Hangok hallatszotak arra vonatkozólag is, hogy minek nekünk küzdeni a mi vallási követeléseinknek érdekében a cionista szervezeten belül, amikor a revizionisták azt ajánlják, hogy valamennyi követelésünket, minden további nélkül teljesítik. A Mizrahi azonban megértette, hogy nem szabad irrealis ígéretekre támaszkodva, magát a helyes uttól eltéríteni. Beléptem az executívába és azon fogok minden erőmmel fáradozni, hogy a többiekkel együtt, a legnagyobb harmóniába dolgozzam együtt és remélem, hogy ez sikerülni is fog nekem.”

Ezzel fejtzte be Rav Fishman nyilatkozatát, amely a Mizrahi rendkívül fontos-ságu állásfoglalását fejezi ki. A nyilatkozat nagy feltűnést keltett a világ mizrachista köreiben.

Dr. Weiman Jenő sírköavatása. Évtizedekig dolgozott önzetlenül az oradeai orth. hitközségben és Szentegyletben, mint annak ügyésze megboldogult dr. Weiman Jenő, aki az oradeai ügyvédi karnak egyik legkiválóbb reprezentánsa volt. Néhány hónappal ezelőtt tragikus hirtelenséggel hunyt el, a város társadalmának osztatlan megdöbbenésére. Október 6-án, vasárnap volt sírköavatás, amelyen előkelő és kiterjedt családján kívül sokszázan vettek részt azok közül, akik tisztelték és szerették. Fuchs Benjámín főrabbi és J. Goldmann rabbi tartottak megindító beszédeket, amelyekben ismételtén kiemelték az elhunyt hervadhatatlan érdemeit.

Halálozás. A petrosanii (Petrozsény) és környéke zsidóságát tragikus haláleset tartja izgalomban. Dr. Schäffer Herrmann ügyvéd, aki tizenöt év óta elnöke volt a hitközségnek az elmúlt héten, szerdán meghalt, pár napi betegeskedés után. Az elhunyt minden zsidó munkának lelkes pártolója volt, a K. H. bizottság elnöke, valamint a Zsidó Kórházegyesület helyi elnök, a város interimár bizottságának tagja és minden zsidó politikai és társadalmi egyesületnek vezető tagja. Nemcsak a petrosanii, hanem az egész ország zsidósága egy értékes vezető embert veszített benne. Az elhunytban az erdélyi cionista mozgalom egyik vezető embere, Schäffer Leopold bátyját gyászolja.

ישיבת התם סופר קלוו
ב"ה עש"ה שובה תרצ"ו לפ"ה
הודעה
נופאלגע אונזערעם אויפדעם האכען זיד
בחרים אין זאלד גראסער צאהל נעמענדעט
דיע דיע אויפנאהמספעדיגטייט דער ישיבה איזט
איבערשריימעט.
דעמנאפאלגע דאט דער וועד הישיבה
בעשלאססען, איבער דיע אויפנאהמע דער אייני-
געלען בעווערעבאר ערסט נאך דערען פער-
זענדיבער פארשטעללונג ענמייליג צוזאם
שיידען.
אללדיע ציענגען בחורים דיע איהרע אויפ-
נאהמע אנשטרעבען, מעגען זיד דאזערו סמט-
וואך כיום ד' לם' בראשית פערזעהנליך היער
מעלדען.
דער וועד הישיבה

Dacára a nagy áremelkedésnek szörmeárukat továbbra is legolcsóbban
Párisi Szörmeház -ban s evezhet be.
Bulevardul Regele Ferdinand 6.

Kitört a háború Abessziniában!

A tekete zsidók háromezeréves nyugalmát is megszünteti az olasz-abesszin háború

Milyen a falasák élete?

Kétezer évig éltek az etiopiai zsidók távol a nemzsidó környezetüktől és távol a világ többi részének ideológiájától. Nem tudtak arról sem, hogy létezik egy elszórt zsidóság Etiópia határán túl is és abban a hitben éltek, hogy az egykor nagy és hatalmas zsidó népnek ők az utolsó maradványai. Ezért mindenkor hősiességgel tartották vallásuk és népi különállásuk mellett.

A falasák vallásukat csaknem teljesen változatlanul megtartották, úgy ahogy azt egykor Palesztinából, Egyiptomból, az arab félszigetről és Sudánból hozták, de elfelejtették teljesen a héber nyelvet. Nem tudnak semmit a Talmudról, a vallásos irodalomról és a szent templom széjjelrombolásáról. Csak az ósrégi törvényeket tartják meg és teljesen a zsidó vallás ősi előírásai szerint élnek.

Csak egyben analog fel fogásuk a többi, vallásához ragaszkodó zsidókéhoz. A messiásista hit, az a meggyőződés, hogy szétválasztásukból ismét eljut a zsidóság régi hazájába. Ez a gondolat náluk is az elnyomás idején született és ez a hit adott nekik erőt, hogy mindig az üldözöttek és nem az üldözők között legyenek.

Az ő „héber” nyelvük egy ősi etiopiai nyelv. Ezen a különben holt nyelven írták meg bibliájukat, ez az úgynevezett „ghiz” nyelv, amely az abessziniak szent nyelve. Csak a tudós zsidók ismerik ezt a nyelvet, mert anyanyelvük a mai abesszinek nyelve, melynek semmiféle összefüggése nincs a régi „ghiz” nyelvvel.

Ezen a ghiz nyelven van a Tórájuk is írva, amelyből a rabbi felolvassa a heti szakszót és ezen a nyelven imádkoznak is. Nem ismerik a tefillint, a mezuzót és a cicszt, s nem tartják a husos s a tejes tilalmát.

Hol laknak a falasák?

Mint az abesszin lakosság nagyrésze, a falasák is falvakban élnek. Azok pedig, akik városokban élnek, azok gettóban tömörülnek. Nem azért laknak elkülönülten, mert a környező nép erőszakolná, hanem inkább ők keresik azt, hogy ne keveredjenek a keresztény és mohamedán lakossággal. Ezért körül is kerítik falvaikat, amelybe a nem zsidó csak különleges engedéllyel léphet be.

Ezek a lakhelyek nagyrészt magas hegyek között fekszenek, sűrű erdők közt, ahol vagy egy patak, vagy folyó van. Ez szükséges vallási szertartásaikhoz, ahol mosakodás, fürdés fontos szerepet játszik.

A falu bejáratánál van az úgynevezett városkapu, ahol felfegyverzett őr áll és idegeneknek csak külön engedéllyel léphetnek be. De előbb meg kell mosakodni és tisztán lehet öltönni, mielőtt még a zsidókkal társalghatnak.

Minden falunak megvan a maga imaháza, amelyet „mesgid”-nek, vagy „Beth Eksober”-nek neveznek. Ez a ház nagyobb és tágas szép udvara van, amely sűrűn beültetve. Az imaház két részből áll. A templomból magából és a „szentek szentjéből”, amelynek küszöbét csak a főpapnak szabad átlépni. Ebben áll egy asztal, azon egy aranyzövésű szőnyeg és rajta a Tóra-tekercs és két edény. Egyik hamunak, a másik víznek. A templomban imádkoznak és az udvaron vannak a tanácskozások. Itt hozzák az áldozatokat is és itt olvassák fel a

Tórákat a népnek. A főhelyeket a papok, a templomi funkcionáriusok és a tanulók foglalják el. Az asszonyok külön helyiségben ülnek, amelynek külön bejárata is van. Az előimádkozás „ghiz” nyelven történik és az álló, vagy guggoló tömeg utánamondja az előimádkozó szavait. Az ima alatt a papok többször táncolnak, főleg ünnepekkor és Jom Kippurkor. Nagyobb falvakban a templomok, a régi szent-templom formájára épülnek. Az állatáldozatok bemutatásának szertartása azonos azzal, ahogy egykor a bibliai időkben történt. Az asszonyok nem

forma. Nem tesznek különbséget gazdag és szegény, vagy tudós és tudatlan között. Mindenki egyforma jogai vannak és mindenki egyforma adagokat kap az ételekből. A szombatot és ünnepeket a legteljesebb testvériségben töltik el. Ünnepeik csaknem azonosak a miénkkel, de a purimot és chanukát nem ismerik.

Pészachot hét napig tartanak, nem esznek kovászost és nem isznak bort. Három nappal husvét előtt már nem esznek kenyeret, hanem szárított babot. Pészach előtti napon böjtölnek és este hozzák a pészach áldozatot. Ennél a ceremóniánál mindenkinek jelen kell lennie, mert a husvét bárányt mindenki nevében áldoznak és olyan formán, ahogy egykor a Béth-Hamikdasban. Az áldozat hizása után kezdődik az ünnep és másnap reggel felolvassák azt a részt a Tórából, amely az egyiptomi fogságból való szabadulást írja meg. A rendes ünnepeken kívül vannak félünnepek is, így az újhold tiszteletére, még egynéhány ünnepnapjuk van. Így minden hónap tizedik napját is ünneplik. A böjtöket, a szent templom lerombolásának emlékére tartják és Ab hó 17-én böjtölnek, a mi Ab 9-ikénk helyett. Jom-

A leghíresebb textilgyárak legszebb és legdivatosabb

SZÖVET

ujdonságait

KATZ

Testvérek Posztóáruházban

legolcsóbban

vásárolhatja

Str. Avram Iancu

közeledhetnek az oltárhoz, csak távolról szabad szemlélniük azt. — Áldozathozás után bemennek a templomba, hogy elvégezzék imáikat.

Ének, zene és harangzugás.

A Jomkippuri és szombati imádkozás kivételével, mindenkor zenével kísérik az imádkozást, amikor is cimbalmot, citerát, kis harangokat használnak. Ezeket a hangszereket szent tárgyaknak tartják, amelyekhez nem szabad nyulni csak az imádkozások alkalmából. A szombati nap, általános nyugalom napja. Az ennielőket még pénteken elkészítik és

mindenki köteles a szombat beállta előtt megfürödni,

vagy legalább is lábait megmosni.

A szombat beállta előtt felveszik a falasák legszebb ruháikat és így mennek a templomba, ahol szombat kimenetelig maradnak.

A rabbi előimádkozik és közben kitűnő ételeket fogyasztanak, amelyet mindenki elvisz a templomba. Az ételeket minden család péntek estefelé elviszi a templomba, amelyet összevegyítenek mindenkivel és együttesen fogyasztják is el. Érdekes, hogy a husvét úgy „kóserezik” ki mint nálunk, de azután vajjal készítik el. A templomban minden zsidó egy-

kippurkor minden nyolc évesnek is böjtölni kell. Az újszülötteket nyolcadik napon körülmetélik, azt azonban asszonyok is végezhetik, akiknek erre engedélyük van.

Mi a falasák foglalkozása?

A falasák nagyrésze paraszti foglalkozást űz. De rendkívül ügyes iparosok is. Így jó fazekasok, kosárfonók, kovácsok, cipészek, szövők és asztalosok. Az asszonyok részt vesznek a kenyérkereső munkában és minden téren egyenrangú tagjai a községnek. A városokban nagyon kevés zsidó él. még Addis Abeában is csak egy-kettő. A kereskedelembe nem vesznek részt, mindenki nehéz munkával keresi mindennapiját, sőt még a tudósok, a szent „nesurim”-ok is kezük munkájából élnek. Minden falunak van egy vezetője, aki felelősséggel tartozik az abesszin kormányzatnak is. Ennek kell gondoskodni arról is, hogy megfelelő mennyiségű katonát adjanak az államnak, ha szükséges.

Ebből következik, hogy az olasz-abesszin harcokban zsidók is vérezni fognak. Abesszin bennszülött zsidók közül, a falasák is és olasz részről is, akiket behívott Mussolini parancsa...

A falasák háromezeréves nyugalmának is vége már. Jön majd Európa a maga „civilizációjával”, a maga mindent leromboló erőszakkal és az idegenek, hegyek közé szel

bibliai zsidó településeket is széjjel rombolja.

Az ethiopiai zsidók száma 60—70.000-re tehető. Egykor sokkal többen voltak, de az ellenük folyó sokszor véres harcokban elpusztult sok közülük. Ötven évvel ezelőttig sok misszionárius sikeresen térítette őket a keresztény hitre, de amióta tudják, hogy még 16 millió testvérük él a világon széjjel szórva, azóta megerősödtek a hitükben és megacélosodott kitartásuk. Ma már tudnak Palesztináról, tudják mi a cionizmus, viszik közéjük a héber nyelvet is és az addis-abebai tanító szemináriumban kitűnő zsidó tanítókat képeznek ki, akik széjjel viszik az igazi zsidó tudást a falvakba. A tanító szeminárium igazgatója is egy falasa, aki számos nyelvet beszél és kitűnően képzett tudós. Harminc évvel ezelőtt még egy félvad generális volt egy falasa faluban, ma pedig nagyhirű tudós. A falasák is a palesztinai visszavándorlásról beszélnek és arról álmodznak...

Eddig álmodoztak, de most ágyudörgés és gépfegyverropogás ébreszti fel őket nyugalmukból és álmaikból...

A „megsértett” Hitler

Nyolc hónapra ítélték egy lengyel-zsidó kereskedőt, amiért egy borítékot „megsértette” Hitlert.

Az egész világ tudja, hogy mi történt Németországban. Nem kell felfedezni, a zsidó világ nem tud mást csinálni, mint passzív viselkedik és egyetlen fegyverével küzd ellene, a bojkottal.

A múlt év őszén történt, hogy egy drezdai valódi árja, Elektro-Dental Fischer nevű cég varsói kereskedőnek Ábrahám Nahum Halberstadtnak ajánlatot küldött. A varsói kereskedő nem is nyitotta fel a levelet és azt írta a borítékra, amelyen különben a „Heil Hitler” is rajta volt: „Amíg Hitler és csürhéje uralkodik Németország felett, addig rendes ember nem lép vele üzleti összeköttetésbe.” A horogkeesztes firma azt hihette, hogy míg otthon nem is áll szóba zsidóval, addig a varsói zsidó venni fog tőle. A lengyel posta viszont ezt a borítékot visszaküldte Németországba. Ott a külügyi hivatalba került, amely felkérte a lengyel hatóságokat, hogy tegyen megtorló intézkedéseket a zsidó ellen. Így került Halberstadt a varsói hadbíró elé. Ott elismerte a szerzőséget és azzal motiválta tettét, hogy amíg megfosztják a német zsidókat minden emberi joguktól, nem hajlandó egyetlen tisztességes zsidó sem velük összeköttetésbe lépni. A tanuk között volt a lengyel-bojkott komité elnöke Wyszlicky sejm-képviselő is, aki kijelentette, hogy ő adott ki utasítást arra, hogy bojkottálják a német árukat. Pieracky miniszter legalizálta a bojkott-bizottság működését. Azonkívül Wyszlicky idézeteket olvasott fel lengyel-zsidó kereskedőkhöz intézett németországi üzleti levelekből, amelyekben azzal fejegetik meg őket, ha nem vásárolnak, még rosszabb dolga lesz a német zsidóknak. Ilyen erőszakos fegyverekkel küzdenek a németek a kereskedelem terén is. Ennek dacára Halberstadtot elítélték nyolc hónapra fogházra, mert „megsértette” Hitlert. Egy zsidó — megsértette a Führert!

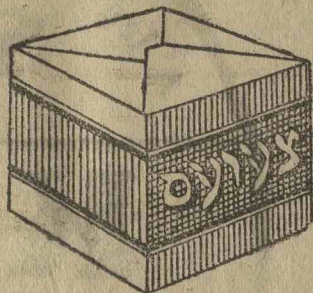
Vajjon a Führer hányszor és hogyan sérti meg az egész zsidóságot? miért nem kérdezte ezt meg a varsói hadbíró?

BUTOR modern kivitelben ebédlők, hálók és kombinált szobák garancia mellett lego csóbban **STEINER** butorraktárában szerezhetők be Str. Avram Iancu 5.

A feldiszitett ünnepi sátorban

בסכות חשבו שבעת ימים
 יעבדו (7) טאג ווירד אין דיא
 סוכה געשפייזט, עס שמעקען זעהר גוט דיא שפייזען ווען דיא פאמיליע
 זיך קלאהר בעוויסט אונט דאסס דיעוועלעכע מיט דען פארצינדליכעם
 פערלאסליך כשר צערעס פלאנצען פעטט הערנען
 שטעלט ווירדען, דאהער איזט יעדע יודישע הויזפריי כעשמרעכט דאמיט
 אהרע פאמיליע שמחת יום צו בערייטען אונט פערלאנגען דאס 100%
 דינעס צערעס שפייזעפעטט כשר

Ceres
 100% növényi zsiradék

Ugy tejes, mint husos ételek számára

A bécsi hitközség tiltakozása a német zsidóüldözések ellen

A bécsi zsidó hitközség előljáróságának szeptember 24-iki ülésén a következő rezolúciót fogadták el egyhangulag:

„— Az a súlyos elnyomás, az az embertelen és a legsötétebb középkorra emlékeztető eljárás, amelyben németországi zsidók szenvednek, az a szociális és politikai megvetés, amelyben részük van, a legnagyobb megdöbbenéssel tölti el a bécsi zsidóságot. A bécsi zsidóság tiltakozik a nürnbergi törvények indokolása ellen, amely mélyen sérti az össz-zsidóság érzékenységét, mert valótlan és rosszindulatu vádak tartalmaz. A Népszövetség által képviselt világlelküismerethez apellál és az egyes kulturállamok élén álló államférfiakhoz és kéri, hogy ezeket a minden emberiséget, jogot, igazságot és kulturát meghazudtoló törvények ellen emeljék fel tiltakozó szavukat. Ünnepelesen kijelenti, hogy minden egyes mozgalmat, amely oda irányul, hogy ezeket az egész zsidóságra szégyenhez vezető intézkedéseket megszüntesse, a maga részéről minden erejével támogatni fogja.

Az előljáróság táviratilag közölte ezt a határozatot dr Benes csehszlovák külügyminiszterrel, aki a Népszövetség jelen ülésének elnöke volt. Egyidejűleg átírt valamennyi osztrák hitközséghez, amelyben kéri, hogy hasonló rezolúciókat fogadjanak el.

Mostanig a svájci hitközségek szervezete, a csehszlovákiai hitközségek szövetsége, a varsói nagy hitközség és dr

Stephan Wise, a „Comité des Délégations Juives” küldtek tiltakozásokat hasonló értelemben a Népszövetséghez, a nürnbergi zsidótörvényekkel kapcsolatban.

Az Egyesült Államok elnökének Roshasonoh üdvözlete a zsidósághoz. Mint az előbbi években, úgy az idén is szózatot intézett Roosevelt elnök Amerika zsidóságához, a zsidó újév alkalmából, amely így szólt:

„A Roshasonoh ünnep alkalmából valamenyny zsidó vallásu polgárunknak legszívélyesebb üdvözlétemet és legjobb kívánságaimat küldöm. Roosevelt elnök.” Hull, az USA. államtitkára és külügyminisztere a következő üdvözlő sorokat intézte a zsidósághoz. „A szeptember 28-án kezdődő Roshasonoh ünnep alkalmat ad arra, hogy zsidó polgárainknak legszívélyesebb üdvözlétem tolmácsoljam. Bizton hiszem és remélem, hogy az eljövendő 5696-ik zsidó év egy boldog és megelégedett esztendeje lesz az egész zsidóságnak s az a kölcsönös tisztelet, megértés és barátság, amely eddig uralkodott az amerikai zsidó és keresztény valláshívők között, ezután sem fog megváltozni, hanem ellenkezőleg, az együttműködés és megértés még szorosabbá fűződik.” Így írnak az amerikai államférfiak és ezzel nem csak egy oceán, de évezredek választják el számos európai hasonló államban levő kollegájuktól őket.

HETI GLOSSZÁK

A zsidóság renegátjai

Az összes pesti, de még a külföldi lapok közölték, hogy a Miklós Andor örökébe épített Saluzsinszky Imre, az „Est” lapok vezetője és főszerkesztője elhagyta ősei hitét és áttért a keresztény hitre. Saluzsinszky főszerkesztő ur ugyilátszik nem olvas más lapokat, mint a sajátját, mert ha olvasna, akkor láthatná, hogy ez az új kikeresztelkedési láz, amely elfogta a pesti arrivált zsidókat, — hogy úgy mondjuk, — egy kissé túlhaladott álláspont. Nem értettük meg, mert meggyőződésünket tagadnánk meg vele, ha azt állitanánk, hogy valaha is megértettük volna a hitehagyás álláspontját. Már csak azért sem, mert mi sohasem vallottuk azt az álláspontot, hogy valaki egy kis szemtelvivel egyszerűen elhagyhatja *hitét*, beállítottóságát, létének lényegét és — mellékesen — vallását is. Az asszimiláció legnagyobb csődje éppen abban van, hogy ezt a blaszfemiát kellő értékre szállította le. Mint mondjuk, nem értettük meg ezt a saját bőrből való kiugrást sohasem. Mert mi mindig tagadtuk, hogy ez csak egyszerű „hitehagyás”. De lehetett benne ennek dacára egy kis logika. Nem értettük meg, de mégis lehetségesnek tartottuk azt, hogy valaki a karrier kedvéért, mert egy ilyen eltévelyedésnek konjunktúrája és „ára” volt, mégis elhagyott bennünket. Hulljon a fergese — volt a jelsza-

vunk. Tudtuk, mert ezernyi eset bizonyította, hogy utólag keserves csalódás érte mind azokat, akik így akartak magasabb polcra jutni. De akkoriban a toleráns, megértő és demokratikus-liberális érében még lehetett benne valami — bár undorító — logika. De kérjük szeretettel a két Vadász doktortól, a volt államtitkár két fiától, akik elhagyták most zsidóságukat és kérjük Saluzsinszky, Geiringer Lajos és dr. Schönfeld Viktor szerkesztő uraktól, hát vakok, hogy nem látnak? Vagy fölöttük nyomtalanul vonult el az idő? Ők nem látják, hogy Németországban és másutt is, mondhatni világszerte beüllegzett ennek az árulásnak? Nem látják, hogy a nem zsidó társadalomban milyen ellenszenvet vált ki az ilyen árulás? Nem látják, hogy az egész világ nevet rajtuk és nem veszik komolyan az ilyen játékokat? Saluzsinszky szerkesztő ur láthatta az „Az Est” lapoknál, hogy mindig frissnek, elevennek és a napi történésekhez kapcsoltnak kell lenni, mert különben — lemaradunk. Ezzel a kikeresztelkedéssel nagyon lemaradt a szerkesztő ur. Legalább három évtizeddel. Igaz ugyan, hogy akkor még valahol a beiusi hegység közt játszódott a Saluzsinszky-szerkesztő ur.

Hiába no! A bihormegyeiek valóban büszkéek lehetnek. Nemcsak arra, hogy sok kiváló embert adtak az uralkodó nemzeteknek, annak idején a magyaroknak, most pedig a románságnak. Bár, akiket most felsorolunk ezuttal, azokkal igazán nem állhatunk ki a kirakatba.

Igy például: Dr. Dési Géza urat adtuk a magyarságnak, aki nemrég az ügyvédi méruus clausus érdekében szólalt meg.

minden nő
alma

Molnár és Moser
kölniviz

Legtartósabb illat! Údító hatás!

Adtuk Kenyeres Kaufmann képviselő urat, a magyar parlamentnek, aki Beliu községből indult el és jelenleg úgy áll a helyzet, hogy a rabbi-apa letagadta fiát és fia megtagadta apját. Mindketten azt vallják, hogy ő egy tősgyökeres mamzer, egy parasztkölyök, aki olyan talált zabi-gyereket

Ellenben most jön a legújabb: Saluzsinszky Imre szerkesztő ur Beiusból. Ő is meg akarta mutatni, hogy nem „elvezett gyerek”. Végre megtalálta önmagát. Keresztény lesz, mint „Az Est” lapok főszerkesztője és bizonyára megkapja majd a Corvin-láncot és talán még egy kis mandátumocskát is ígértek neki. Ezért pedig igazán érdemes felugni a régi és *elszakíthatatlan* kapesokat. Ezért érdemes volt megtagadni a becsületes zsidó suszter apát. Ezért valóban érdemes megtagadni az együvé tartozást tizenhatmillió emberrel, faj, sors- és hittársakkal, akik közül most szenved a kinpadon hatszázezer Németországban. De egy magyaros kézfogásért, egy grófi, vagy miniszteri „kérekalásán” — ért érdemes renegátúnak lenni. Így gondolja a szerkesztő ur von Beius. Hát rosszul

Igy néz ki a kiváló minőségű
fogpaszta csomagolása:

A nagy tubus csak Lei 22.—

Lágy, kellemes, habzó, csodás ízű

„NIVEA”

Az Eszrog

Irta: Izsák Arnold.

Alant közöljük a targikus sorsu, fiatalon elhunyt zsidó irónak egyik legszebb misztikus novelláját.

A sztropkovai világhírű rabbi sátrában szukkot első estéjén a hívek már mind egybe voltak gyülekezve, már mindannyian körülülték a hosszú, hófehér abrosszal letakart asztalt, amelyen ujjongva táncolt az ünnepi gyertyák fénye, a nagy rabbi az asztalfőn ült mozdulatlanul, feje az asztalra hanyatlott, két keze közé temetkezve és úgy tésett mintha aludna. Egyszer csak felriad álomból, zavartan körülhordja tekintetét és kérdi:

— Nincs itthon reb Sulem, még nem jött haza? Eredj reb Slajme, intett a gábbe felé, tüstént nézd meg. És ha nem érkezett volna még haza, hagyd meg szigorúan feleségének, hogy amint haza érkezik, nyomban jöjjön ide hozzám.

Reb Sulemról, a városka egyik jámbor zsidójáról volt szó, aki arról volt nevezetes, hogy olyan bensőséggel senki sem kultiválta az eszrog parancsolatát a városkában, mint ő. Minden szukkot ünnep előtt el szokott utazni messze városokba fáradtságot és költséget nem kímélve, hogy a maga, valamint a hitközség számára beszerezzen eszrogokat. Legfőbb ambíciója volt, hogy Erec Jiszráelből származó eszrogokat vásárolhasson. Hazatérve nemcsak hogy utiköltséget nem sz-

mitott fel a hitközségnek, de azonfelül még ingyen is odaajándékozott sok eszrogot a hitközség szegényeinek. Ő maga az egész ünnep alatt állandóan az eszroggal és lulevval volt elfoglalva.

Reb Slajme, a gabbe azzal jött vissza, hogy reb Sulem felesége komor aggodalommal közölte vele, hogy férje még mindig nem érkezett haza.

A rabbi mélyet sóhajtott, miközben így kiáltott föl:

— Reb Sulemnak kegyelemre, nagy kegyelemre van szüksége...

Majd fölállott, kezébe vette az ünnepi serleget és elmondta a kiddust. De hangjából ez alkalommal hiányzott az ünnepi extázis. Az egész vacsora alatt komoran és szőlanul révedezett maga elé. A hívek, habár nagyon kíváncsiak voltak ennek a szokatlan viselkedésnek az okára, egyikük sem merte megkérdezni. Az egész lakoma nélkülözte a szokott sátoros ünnepesti vidám hangulatot, egyetlen háladal sem csendült fel a hívek ajkáról.

Egyszer csak éjféltájt, már épp az asztali imához készültek, amikor reb Sulem sápadt arccal, riadt külsővel, csuron vizesen betoppant a rabbi sátrába. Amint a rabbi föltekintett és megpillantotta reb Sulemot, látványosan földerült az arca, elébe sietett, fölvezette az asztalhoz, maga mellé ültette és föl-szólitotta, mondja el, mi történt vele ma este.

— Amint hazafelé tartottam — kezdte reb Sulem — a harmadik szomszéd falából,

Jadkovból haza küldtem fiammal a szekeret az eszrogokkal, miután nekem ottan halaszthatatlan dolgom akadt. Ugy gondoltam, hogy azt a néhány kilométert hazáig inkább gyalogszerrel teszem majd meg, csak ne kelljen megvárakoztatnom az otthoniakat az eszrogokért. Egész késő délután volt, alkonyatba hajlott már az idő, mikor dolgomat a községben elvégeztem. Hogy utamat megrövidítem, a rendes járt országut helyett az erdő felé igyekeztem. Amint így közeledtem az erdőhöz, irtózatos vihar kerekedik, sötétedni kezd. Föltekintek az égre: sűrű fekete felhők vágtatnak odafent az erdő irányában. Zivatar készül. Meggyorsítom lépteim, beérek az erdőbe, amelynek tölgyfáit csak úgy rázta, tépte a bős orkán, az erdő zug, háborog, mint egy megvadult tenger. Majd vakító villámok hasitanak keresztül az erdő sötétjén, félelmetes memydörgések harsogják túl a vihar zenéjét. Én remegve, fogvacogva mondom el az erre az alkalomra előírt áldóimát: „Áldva légy Te örökkévaló Istenünk, a világ királya, akinek erejével és hatalmával telve a világ.” Meghuzódok az egyik fatörbélyes koronája alá, kabátom gallériját jó hegyesre feltűröm, fejem mélyen nyakam közé temetem és így várom a fergeteg elmulását.

Hirtelen csak egy irtózatos, rettentő dörrej rázkódtatja meg az erdőt, amelyet egy ennél még féktelenebb dörrenés követ. Ugy éreztem, mintha körülöttem minden velem együtt a levegőbe repülne. Eszméletlenül terülök el a földre.

hiszi és gondolja. Kár felugni a zsidóságot és mert az Estet is 80 százalékban zsidók írték naggyá és virágzó üzletté. megérdemelné a renegát szerkesztő ur, hogy ezuttal rosszul értesült, kortól elmaradt, gerinctelenné vált lapját ne olvassák többé. Eddig azt hittük, hogy „Az Est” az elnyomottak, az üldözöttek lapja. Hát hogyan lehet ez a lap az elnyomottak szószólója, amikor a szerkesztő ur akkor hagyja el az üldözöttek táborát, amikor azok segítségért kiáltanak. Van-e valahol még elnyomottabb náriája az emberiségnek, mint a német zsidók? És a pesti szerkesztő ur előveszi gunyáját, fordít egyet rajta és áhitatos arccal besiet a Bazilika ajtaján...

Hitler negyvenezer szobaleány élén...

Ismert az olvasóközönség előtt, az a nürnbergi örült határozat is, amelyet Hitler fogadtatott el legutóbb, többek között, a náci mamelukokkal. A törvény értelmében nem szabad zsidó háztartásokban 45 évnél fiatalabb árja nőket, mint háztartási alkalmazottakat felvenni és tartani — fajvédelem címen. Megbízható kimutatások szerint ez a törvény 1936 január elsején, amikor életbe lép 40.000 női háztartási alkalmazottat tesz kenyérelenné Berlinben, ahol 55.000 olyan zsidó háztartás van, amely alkalmazottakat tart. Bennünket nem érdekel ezuttal, hogy a német munkásfront vezetőinek milven gondot okoz 40.000 embernek újbóli alkalmaztatása, a mai munkanélküli világban. Egy kis cinizmussal azt is mondhatnánk, hogy felőlünk éhen is halhatnak. Ha Vezérük, a furcsabajuszu mázolósegéd, régi ideáljainak, nem „gönnolja”, hogy zsidókat szolgáljanak ki.

A mázolósegéd megvédi a 45 évnél fiatalabb szobaleányokat. Ez a legjellemzőbb arra, amit eddig Hitler „alkotott”. Összeülnek Nürnbergben egy hatvan milliós nép nevében hogy sorsáról, jövőjéről és a mai nemzetközi relációkban is súlyos időkben, nagyhorderejű gazdasági és politikai kérdéseket tárgyaljanak meg. De azokra nem kerülhet a sor. Mert minden erejük abban merül ki, hogy 500.000 zsidó ellen hozzanak raffináltan kiagyalt törvényeket. Ezek között első sorban a cselédtörvényt. A mázolók össze-

fogtak a zsidó házigazdák ellen és megmenetik a szakácsnékat és szobaleányokat azokból. 40.000 szobaleány, mint egy világbirodalom 1935. évbéli problémája. Kell-e ennél ríkítóbb karkép? Hitler Adolf mázolósegéd 40.000 árja szobaleány élén. Ez ő és ezek ők. Így néznek ki — és így is néznek ki.

A német zsidóság számára pedig nem marad más hátra, mint 40.000 szegény zsidó leányt kenyérhez juttatni. Vigyük el a vidéken üldözött zsidó leányokat és asszonyokat Berlinbe és töltsék be velük a helyeket. Legalább segítenek rajtuk is és vigasztalódjanak gyorsan, hogy Hitler, a Führer mind az árja cselédeket magának akarja rezerváltatni.... Mindet, mind a negyvenezeret.

A futball zsidó mártírja...

Régebben a semá-val ajkukon haltak mártírhaltál őseink. Régen a vallás szent eszméjéért, a zsidóság ősi nagy eszméjéért, haltak meg százezren. De mert „modern” kort élünk, ma már meg kell halni a zsidók nak a sporttereken is. Már mult számunkban röviden megírjuk, hogy szomorú és rendkívül fájdalmas eseményt jelentenek Ratiborból, ebből a Németországhoz tartozó felsősziléziai városból. Egy futballmeccsen egyszerűen agyonverték a bestialis nemzeti szicalisták egy szegény szerencsétlen 21 éves lengyelországi származású zsidó sportembert. Az eset így történt: szeptember 15-én meccset hirdetett egy ratibori sportegylet, amelyen egy rybniki (lengyelországi) csapattal mérkőzött. A lengyel csapatban volt egy zsidó is, s amikor ezt a nézőközönség megtudta, erőteljesen tüntetni kezdett. A bírő leállította a mérkőzést. Majd ujrakezdtek. A nézők között elhangzott a „Juda hinaus! Juda verrecke!” És kövekkel kezdtek dobálózni. Majd berohantak a játszótérre és a zsidó játékost súlyosan megverték. A rendőrség közbelépett. De már késő volt. Edmund Baumgartner, zsidó játékost a kórházba vitték, ahol szeptember 18-án meghalt.

Meghalt a szegény zsidó fiú a sporttereken, mert egy lengyel csapatban mert játszani. Egy zsidó mártírral több, a mi nagy-mártír lisztánkon.

Mikor vagy egy félóra mulva magamhoz tértem aléltágomból és felnyitottam szemem, döbbenetes látvány tárult elém: Az erdő lángokban állott! A villám nyilván lecsapott az erdőbe két helyen is egyidejűleg, felgyújtott valószínűleg egy-egy kiszikkadt korhadt fát és ezeknek lángja a száraz szélvészben gyorsan tovaterjedt. Dermedten nézem, amint a tűz pillanatok alatt egyre rohamosabban ragad tova, a lángnyelvek egyre vadabb és vadabb iramban ölelik körül az erdőt. Az ég felé csapkodó láng és füstoszlopok kísérteties fényvel világítanak belé az éjszakába. Recsegnek, ropognak, pattognak fájdalmasan a fiatal faágak, a vén fatörzsek, zizegnek, sísteregnek panaszosan a falevelek, a bokrok és cserjék, az emésztő lángokban. Nagy robajjal lezuhan közelemben egy hatalmas vörhenyes fatörzs és mint egy félelmetes tűzfolyam hömpölyög végig a sárguló őszi lomboktól kipárnázott avaron...

Riadtan szököm fel helyemről. Próbálok megekülni az égő erdőből, eszelősen futkosok ide és oda. De tizenöt-husz lépésnél tovább semelyik irányba nem juthatok, mert körülöttem mindenfelé tűz és tűz! Az izzó hálál vigyorgatja felém vörös sátni fogait minden oldalról. Rémuült tekintettel nézem a lobogó erdőt és feneketlen borzalommal tölt el a gondolat, hogy percek múltán belőlem is egy ilyen istszkós fadarab válik mint amilyent épp e pillanatban sodort lábam elé a szél... Kétségbeesetten eszmélek rá a teljes magamrahagyatottságra, a félelmetes, égő rengetegben való döbbenetes magányomra.

Segítségért kezdek ordítani: Emberek, emberek segítség! Jaj! bennégek az erdőben! Oh ne hagyjatok itt elpusztulni, jaj feleségem, én édes három kis csemetém! És e pillanatban feleségem és gyermekeim jelennek meg előttem az égő lángokban, amint azokból ölelésre tárják ki felém karjaikat. Egyre kiáltok, egyre üvöltök segítségért az égő éjszakában, de jajjaim visszhangja és a tűz halálcattogásán kívül semmi válasz nem jön semerről.

Egyszer csak amint újból körültekintek megpillantok az egyik égő bokron tul egy elszigetelt keskeny kis tisztást, melyet a közepén magányosan álló fával együtt még eddig teljesen megkímélt a körülötte tomboló tűz. Villámgyors lendülettel, magas ívben átngrom a lobogó cserjét, ott termek a tisztáson és gyorsan felkuszom a meglehetősen magas fára. Amint fölérttem, megkönnyebbülten folsóhajtottam: egy kis időre biztonságban éreztem magam, de egyszeriben csak rémuültan veszem észre, hogy az alattomos lángok a tisztást is kikezdi és már, már körülnyaldossák a fatörzset is. Még feljebb kuszom az ágakon. A lángnyelvek mind hevesebben és hevesebben östromolják a fatörzset és, mind fenyegetőbben és fenyegetőbben közelednek az ágakhoz. Én még feljebb mind feljebb és feljebb kuszom az egyre vékonyodó ágakon, míg feljutok egészen a fa ormára. Kétségbeesésben fohászokni kezdek ott az I-tenhez, hogy valamely csoda révén mentsen ki a bajból. Maid eszembe jut a magam számára vásárolt eszróg és lulev

Kenyes arcbőrűek.

részére nélkülözhetetlen a krémszerű habot képező LETON szappan, mert mosdás után olyan lesz az arcbőr, mint a legfinomabb krém használatánál.

A matt, leányos arcbőr
megőrzésére használja a LETON szappant az alábbi leíri módon.

Szabály: Estéként mossa arcát a LETON szappan, krémszerű habjával. E gyengéden ható krémes habot hagyja arcán néhány másodpercig. Utána öblítse le melegvízzel, majd közvetlenül hidegvízzel. Ez az egész! Másnap reggel friss, bársonyosan tiszta arc fogja a tükörben mosolyogva üdvözölni.

LETON
SZAPPAN

Kapható 22 leírt
gyógyszertárban, drogeriában és illatszertárban, valamint a főraktárban Parfumeria Royal Oradea passage

Tanulság? Csak egyetlen egy lehet. A Világmarkkabi legutóbbi brünni kongresszusán szó volt arról, hogy a berlini olimpiáson résztvegyenek-e vagy sem? Voltak hangok, amelyek azt hangoztatták, hogy — igen, mert hiszen „sport”-ról van szó. Most már remélhetőleg még a terv sem fog többé felmerülni, mert hiszen ki lennének téve a zsidó sportemberek, hogy a fenevadak, akik emberbőrbe vannak bujtatva, agyon is vernék őket. Gyűlölni kell a hiterizmust, hiszen ők sem kímélnék zsidó életet és nem kímélnék zsidó vagyont. Fenevadak, akiknek most egy szerencsétlen 21 éves fiú esett áldozatul. Ha gettóban élő szegény talmudista — agyonütni. Ha sporttereken küzdő zsidó — agyonütni. Mindenholt és mindenkor agyonütni. Oh jaj nekünk!...

Mig egyik kezemmel szoroson belekapaszkodom a vékony ágba, a másikkal utána nyulok oldalzebembe. És ebben az életveszélyes helyzetben, amelyben könnyen ki voltam téve annak, hogy a vékony ág kiszikkad a kezemből és egyenesen belezuhanok az alattam elterülő lángtengerbe, jobb kárommal az ágat öleltem át emberfeletti erőfeszítéssel, a ballal még megragadtam az ünnepi szent gyümölcsöt, ájtatosan elmondtam fellette a hálaimát és teljes erőmből, szívem minden extázisával hevesen, hosszan-hosszsan ráztam, úgy éreztem, mintha egész lelkem önteném bele, mint soha életemben. Amint elvégeztem, mintha csoda történt volna. Hirtelen csak megeredt az órákon át vajdó záporosó. És mintha az Ég összes csatornái megnyitáltak volna, úgy ömlött, zuhogott hatalmas széles sugarakban az áldásos, menekülést hozó eső és percek alatt eloltotta a tüzet. Én hálásan tártam ki karjaimat az Ég felé, lekusztam az eső áztatta sáros fáról és gyors nekiiramodással, vidám könnyedséggel keresztül szökdelve a ledöntött fatörzseken, repültem boldogan hazafelé. — fejezte be szavait reb Sulem, miközben egész testében megrázkódott, mintha elbeszélése alatt újból átélte volna az erdei tűz borzalmaikat.

— Hiveim — szólalt meg ezután a rabbi — tudjátok meg, hogy reb Sulem bajba esése és szabadulása nem volt olyan egyszerű dolog.

Nagy jelenetek játszódtak le ezalatt oda fönt az égből. De előbb hadd mondja el reb Sulem — szólt feléje fordulva — hogy mi-

A külföldi zsidóság ezrei a wischnitzi rabbi udvarában

Nem véletlen az, hogy ma már minden ember meg van győződve arról, hogy „nincsenek többé távolságok”. Valóban nincsenek amiről éppen Roshasonoh napján győződhetünk meg Oradeán. Nincsenek távolságok. Nem is kell felülni az Ezeregyéjszaka csodás szőnyegére, amely rövid pillanatok alatt hetedhétországokon keresztül viszi az utazót, meseországok felé. Nem kell több, mint két perc csodaszőnyeg és minden csoda nélkül is, hogy az oradeai áskénáz zsidó templomból, vagy legfeljebb három perc, hogy a legigazibb orgonás és modern „neolog”, vagy ahogy most nevezzük: occident millióból, belesöpöngjünk a legszázpercentesebb wischnitzi hangulatba. Csak a Cion-templomot kell elhagynunk és végig a Nagypiac téren átmenni, vagy a Fuchs Mór uccai orth. nagytemplom kapuján kilépni és már ott is vagyunk a legigazibb chasszid légkörben.

Hamisítatlan, nem statisztákkal teletűzött papírmásé „chasszid” légkörbe, nem álchasszid köpenybe burkolt üvöltő áskénázok közé kerülünk, hanem éppen a legközepébe a legigazibb Wischnitznek. És „wischnitz” alatt értjük most a chasszidizmus szülőházát, annak minden attribútumával. Wischnitz, ahogy az amerikai újságírók átvitelték egy olasz templomot követve, mohástól a kaliforniai tengerpartra, ahogy Rockefeller átvitelt az ősi skót kastélyt, hogy valahol az amerikai prerik közelében adja az eredetinek emócióját. Így van itt is. Oradeán Wischnitz, a maga köveivel, hangulatával, embereivel, csodáival s extázisos lelkesültségével — itt Oradeán sokszáz kilométerre a szülőházától, a bukóvinai-galiciai határon levő Wischnitz idejött husz esztendővel ezelőtt. Itt van, él, virul, templomot épít, lelkeket formál, vigaszt terjeszt és lassan átfonja a légkört, amely minden ízében áskénáz volt, amint áskénáz Frankfurt am Main, vagy áskénáz Pozsony, vagy Budapest.

Itt van, kézzel fogható távolságban, itt van előttünk s nem kell kezünket sem ki-

nyújtani, hogy előttünk legyen a legtökésőbb chasszid világ, a legigazibb a legteljesebb...

Régebben gyermekkorunkban, vagy mondjuk szabatosabban a háboru előtti időkben, ha láttunk egy „hernyókalapot” az oradeai, akkor még váradi uccán, utánané-

tünk, mi zsidó fiuk is. A mi apáink kemény kalapban jártak, sőt szombaton volt sok közöttünk, aki cilindert vett fel. Meg a Ferenc József volt a divat, meg a zsakett. Hol volt már ez a zsidóság a fehér harisnyától, meg a fél fekete cipőtől, a térdnadrágtól és a selyemkaffántól?

Most pedig? Csak egy szám az illusztrálásához. 1200 wischnitzi hívó érkezett Roshasonora Oradeára. Csehszlovákiából külön engedéllyel, direkt héberül is kiállított határátlépéssel, azzal a rendeltetéssel, hogy cél: a wischnitz.

KALODONT tanácsolja Önnek ma:

Gondoskodjon fogainak kiméletes tisztogatásáról!

Gondolja meg, hogy mennyire igénybe veszi fogait — egy esztendő alatt — a mindennapi fogtisztítás, s ez így megy egy egész életen át! Enyhítse a fogak igénybevételét és kopását Kalodont-fogkrém használatával, melynek dus habja könnyedén csuszátja fogkőket a fogsorokon.

És sose feledje el, hogy a Kalodont 3 kiváló tulajdonsága biztosítja a helyes fogápolást:

1. a speciális fog-és száj-szappan enyhe habja alaposan megtisztítja a fogakat, ott is ahová a fogkefe nem juthat el;
2. a különlegesen finom tisztító anyag kifejleszti a fogzománcot, anélkül hogy azt megtámadná;
3. a Dr. Bräunlich által összeállított Sulfurizin-Oleat fokozatosan távolítja el a fogkővet és megakadályozza az újraképződést.

KALODONT

FOGKŐ ELLEN

féle bünt követett el valamikor egy zsidó árva leány ellen.

Reb Sulemot láthatóan meglepte a kérdés, de a híveket is akik úgy ismerték őt, mint aki soha senkinek nem vétett. Reb Sulem összeráncolta homlokát, komor sötét tekintettel hosszan maga elé meredt, mintha valami nagyon fájdalmas és szomorú élményt akarna kihalászni a multból. aztán elkezdte mesélni:

— Évekkel ezelőtt történt, amikor még az oroszországi Gadpovban laktam. Egy reggel beállított hozzám egy felült areu zsidó leány. Remegve mesélte, hogy a szomszéd faluból menekült ide egy bestiális kozák csapat elől, amely fiatal zsidó lányok ellen tör. A csapat most erre felé tart útjában, ide menekült előlük és könyörgött nekem, rejtsem el valahová. Mialatt gondolkoztam, hová is rejthetném és kezdtem keresni a padlásnak és pincének a kulcsait, egyszer csak váratlanul betoppant a korcsmába a kapitány a csapatjával.

— Te vagy az Sulem! — köszönt felém barátágosan a kapitány, akiben legnagyobb meglepetésemre régi jó ismerősömet fedeztem fel. Ne félj biztatott, téged és családodat nem bántom — és a kegyelem jeléül kedélyesen megveregette vállam. De mond csak, ki ez a gyönyörű lány, kérdezte, amint megpillantotta a menekült lányt, aki a kozákok váratlan megérkezésének hatása alatt remegve lapult meg ott a korcsma sarkában.

Nem feleltem a kapitány kérdésére, de a

leány hirtelen támadt lélekjelenléttel odaveti a kapitány felé: A Sulem leánya vagyok.

— Igaz ez? — kérdi a kapitány felém fordulva, mialatt gyanakvóan vizsgálta a leányt és engemet, a kettőnk külseie közötti hasonlatosságnak semmi nyoma, valamint aránylag igen fiatal kinézésem kétséget támasztott a tisztben aziránt, hogy valóban lányom lehetne.

En kényszeredett fejbiccentéssel feleltem, hogy ne kelljen hangosan a valótlant állítanom. A tiszt folytatta:

— Ha valóban édes leányod, akkor amit mondtam, megmondtam, de vigyázz zsidó, mert ha megtudnám később a faluban, valamelyik paraszttól, hogy felültettél és elstem hazugságod miatt egy ilyen nagyszerű zsákmánytól, úgy figyelmeztetlek, hogy a feleségedet magamhoz veszem, téged pedig kivégeztetlek.

Rettenetes lelkitusám támadt. Tétován állottam ott és nem tudtam mitevő legyek. Hol a kapitány szigorú tekintete támasztott bennem félelmet, hol a leány kérő, esdeklő nézése ébresztett bennem határtalan szánalmat. Pillanatokig tartott ennek a két ellentétes tekintetnek a néma versengése, míg egyszer csak a félelem kerekedett fel bennem és magam sem tudom hogyan dadogtam:

— Nem, nem, nem az én lányom, de azért kérlek kapitány ne bántsd.

Utolsó szavaim már a leány sikoltozásába fulladtak, akit a kapitány katonáival együtt megragadott és elcipelt magával.

En az eset után — fejezte be reb Su-

lem, miközben nehéz sóhajók szakadtak fel melléből — állandó lelkiismeretfurdalásokat éreztem a leány miatt. Különösen mióta megtudtam, hogy a lány egy igen vallásos bochernek volt a menyasszonya, de az eset után a vőlegény nem volt hajlandó őt feleségül venni. És a meggyalázott leány nagy szégyenében és fájdalmába nemsokára bele is halt.

A hívek mind meghatóttan hallgatták reb Sulem megrendítő előadását. A rabbi percekig elmerengett, majd újból megszólalt:

— Most már elmagyarázhatom nektek, hogy amikor az asztal fölött könyökölttem, milyen különös álmot láttam. Figyeljétek ide Ennek az árvának a lelke, amikor fölszállt a menyekbe, sokáig, nagyon sokáig nem tudott fölkerülni a legfelsőbb szférák közé. Jámbor földi életénél fogva a mennyországban lett volna a helye, de nem tudták oda bevezetni, miután a szégyenfoltott állandóan ott érezte magán égni és szégyenkezett belépni az Édenkert makulátlan szentjei, az érintetlen tiszta testektől fölszállt fehér lelkek közé. Így keringett hosszú időközön át a mennyország kapuja körül, szégyenével és fájdalmával. És azóta évről-évre minden Ros-Hasana- és Jom Kippurkor, mikor oda-fent itélkeznek az emberi sorsok fölött, mindig odaáll a mennyei törvényszék elé és vádolja, szüntelenül vádolja reb Sulemot, amiért nem mentette meg akkor, még az életében is, a gyalázattól és állandóan halált kér a fejére. Az előző évek itéletnapjain mindig a kegyelem szelleme töltötte be a meny-

A „wischnitzi“. Egy régi mese, modern legenda, csodák és valóságok érthető és érthetlenségek együtt. Ő maga, a wischnitzi nagyszerű ember, mégha az ember egy kisé „madártávlatból“ is figyeli őt. Nem „csinál“ csodákat, nem is reflektál arra, hogy csodahírét költse. Nincs benne semmi csoda, csak annyi, hogy husz éve él egy vegyesérzelmű zsidó tengerben és betegsége dacára, *szirt maradt, mint volt*. Olyan magasan, olyan fent, hogy nem értek hozzá sohasem kicsinyes hétköznapi marakodások. Hova lett az a kiméletnélküli harciasság, amelyről a chasszidizmus annalesi oly bőségesen szólnak? Itt nincsen más, csak bámulatos harmónia. Ahogy megérti őt a hatóság és ahogy tiszteli, ahogy megbékélten minden „határsértés“ nélkül él itt együtt az autochton zsidósággal, — valóságos csoda. Nem kell kigyóvá vált botot várni, sem feltámadt halottakat, elég csoda ez is, hogy husz év után mindenki tiszteli és szereti őt, ebben a környezetben. Okos, mint a nap, higadt bölcs, aki tulnéz és túl is lát a hétköznapiakon. Okos és rendkívül tapasztalt, aki hitet, bizalmat önt azokba, akik felkeresik, hogy az életküzdelmekben fáradtan és csüggedten tévóváznak, merre menjenek. Nem mutat nekik egyebet, mint a helyes irányt, a becsületességet és a józan ész diktálta életutat. És akik biznak benne, akik hisznek bölcsességében és szavának erejében, azoknak hallatlan bizodalmat ad. Kitarást és erőt a további életküzdelmekhez.

Sok zsidó testvérünknek kell egy ilyen „utmutató“. Ez sok erőt kölcsönöz és nekünk, üldözött, bántott, megalázott, ezernyi küzdelemben megacélozott zsidóknak kell egy ilyen kitarásra buzdító erő.

A küllöldi hivek ezrei zarándokolnak az ünnepekre az oradeai wischnitzi templomba.

1200 zsidó jött imádkozni a wischnitzihez Roshasonora. Hogy honnan? Messzi galiciái falvaktól kezdve, egészen a legeldugottabb helyen élő erdélyi, cseh, jogoszláv, és magyarországi zsidóig, mindenki. Messzi földről jöttek, hogy együtt fohászkozzanak vele a szent napon, abban a félig kész váradi nagytemplomban, amelynek vörös téglái, befejezetlensége által a chorbant hirdetik. Vajon nincs-e pénz befejezésre, vagy

nem akarja a „véglegest“ hirdetni? Ki tudja? De ez is okos, ez is racionális, hogy a nyers falak merednek az ég felé és bent is, állványok, malterosládák szimbolizálják, hogy a zsidóság köépületei nem az örökkévalóságnak készülnek. 1200 ember imádkozott a két napon át és csaknem annyi jött Kippur napjára...

Reggel hétkor már zsufolásig megtelt a templom. Ember-ember hátán. Jöttek a rituális fürdőből, hogy testileg is tisztán álljanak az Ur színe előtt. És imádkoztak reggeltől délután három óráig, sőt az utóév második napján délután négyig tartott a muszáj. És az öreg, beteges wischnitzi rebbe, a jóságos és bánatos szemű kiváló férfiú, odaállott az omedhez és előmlöttek ajkáról a csodálatos ősi melódiák. Halkan, recitativo, de a hiszlehavesztől mégis erőteljesen. És ezek álltak ott szent áhítattal, odaadással, hittel és bizalommal, mert olyan szószólójuk van, mint a „wischnitzi“, akinek biztosan meghallgatásra találunk szavai a Legfelsőbb Trónus előtt is. Segítenek néha fiai is az előimádkozásban, így az első nap sachsriszt, Reb Mendele visói rabbi és reb Eliezer, a wischnitzi rof, aki fia és most, amióta a rebbe Oradeán lakik, ő a rófi Wischnitzben.

Érdekes kép és megragadó. Egy egészen új világ, egy egészen más, mint a mi formalitásokhoz ragaszkodó, sokat beszélgető, a befejezést alig váró áskénáz világunk. Itt nem mérgelednek negyed kettőkor, hogy „még mindig húzza a kántor“ az imát, hanem boldogak, ha egy félórával tovább lehetnek a rebbe büvkörében.

És amikor a Tórához hívják őket, akkor jönnek a tízezrek a templom befejezésére, meg egyebekre.

Miért fokozódik a wischnitzi rebbe népszerűsége.

Néhány beszélgetést lestünk el a tömegben. Az egyik munkácsi hívő elmondja, hogy a múlt évben itt volt egy odaváló asszony, aki berohant a templomba a rebbehez erőszakkal, mert nem volt 16 évi házasság alatt gyermeke és férje válni akart tőle. A rebbe mondott neki néhány szót és ma már boldog anyja egy egészséges fiúnak. A másik újabb érdekes esetet mondott, hogy tavaly

egy kellemetlen üzleti ügybe volt belekeveredve, a rebbe néhány buzdító szót és egy tanácsot adott neki és azóta szépen lebonyolódott az ügy.

Majd egy kis csoportra lett figyelmes a sorok írója. Lassan közelebb lépkedett és a következőket hallotta az egyik szakállas, vallásos hívő szájából:

— Bevallom, hogy eddig reb Jailis hívő voltam. Odajártam Satmarra minden ünnepre. De revidáltam álláspontomat. *Nem szeretem azt a sok harciasságot, a sok átkozódást, a sok herce-hurcát, amely olyan nyugtalanít teszi az ottani környezetet. Nem szeretem a nagy és kiméletlen harcok emberét. Elpártoltam, mert elegendő volt belőle. Nekem lelki megnyugvás kell, nekem olyan rebbe kell, aki félüláll a kicsinyességeken, a hiúságokon, a rövidlátó emberi torz-sokkodásokon.* Nekem egy olyan rebbe kell, mint a wischnitzi. Itt megtalálom a lelki nyugalmamat, megtalálom azt, amit egy ilyen hívő, kereső ember vágyik. *Ezt a békességes hangulatot, ezt az áhítatot szeretem. Nem a nagy hangokat, nem a lármát, nem a veszekedést, nem a gyűlölködést. Az nem méltó egy rebbehez, akire mi egyszerű halandók felnézünk.*

Igy beszélt az ismeretlen hívő, az ismeretlen vidékről jövő. Ez a wischnitzi legújabb csodája. Hogy elhódítja békés eszközökkel azoktól a hiveket, akik azt hiszik, hogy puskapor nélkül nincs istenfélelem.

Wischnitz lassan és szívósan tért hódít. Chasszid és nem chasszid körökben is. És ő fogja letörni az ál-chasszidizmus kinövését. Nem harccal és nem chéremekkel, nem szitkokkal és nem átkokkal. Csak halk bölcsességgel. Igazi bölcsességgel, amely mindenkinek imponál. Boldogak, akik biznak benne és szép annak is, aki távol áll tőlük, de megérti őket...

**Gyermek fürösztéshez
Baby-szappan, utána
hintőpor,**

de csak

S. Pöfer

nyei szférákat. De az idén Ros Hasana napján a szigorúság szelleme kerekedett felül odafönt és így sikerült a vádló léleknek elérnie az égi törvényszéknél, hogy kimondták Sulem fejére a halálos ítéletet. De amint tudjátok, a Ros Hasana napján hozott ítéletek nem véglegesek, csak az egész jámboroknál és az egész gonoszoknál, ellenben a közepes erényű embereknél függővé tétetik, az ítélet Jom Kippurig, amikor végleg lepecsételik. De amint a Zohárban találjuk: Jom Kippurkor nem pecsételik le teljesen végérvényesen az ítéleteket, hanem csak Szukkot utolsó éjjelén; Hosana Rabbakor. Ha az elítélt közben megtér, akkor megsemmisül az ítélet és a halál helyett csak megizlettetik vele a halál ízét, de életben marad.

És így a mi reb Sulemunk ítéletét, aki szintén a közepes erényű kategóriához tartozott, függőben hagyták egész Jom Kippurig. Mivel reb Sulem közben sokat vezetett büneiért, megtért, Jom Kippur alkonyatkor úgy határoztak odafönt, hogy csak a halál ízét fogják vele megizlettetni, hogy az égő erdőbe kerüljön és halálfélelmével teljesen levezekelve büniét, de végtére életben maradjon. Igen ám, de mikor az égő erdőben volt, a Sátán, aki tudvalevőleg veszélyes helyzetekben szokott legerősebben vádaskodni, megragadta az alkalmat, előhozatta ujból a meggyalázott árva lány lelkét a mennyei törvény szék elé. Rámutatott ujból reb Sulem rettenetes nagy bünére és kérte, hogy hagyják el pusztulni a lángokban. De ekkor Elitáhu próféta reb Sulem védelmébe szegődött. Hirtelen elrohant a mennyek azon csarnokába, ahol

a teljesített parancsolatokból teremődött angyalok laknak. Ugyanis tudjátok, hogy minden őszinte áhítattal végzett micviből (parancsolat) egy egy angyal születik odafönt a mennyekben, amely minden válságos alkalommal egyuttal védőangyal is az illetőnek, aki őt a micve teljesítésével megszülette. De viszont minden egyes bünből egy vádlóangyal születik odafönt. És Elitáhu próféta jött azzal a sok védőangyallal, akik reb Sulem eszróg-micvéjéből születtek és odaállította őket a Sátánnal és reb Sulemnek az árva leány ellen elkövetett büneiből született vádló angyallal szemben. Így állottak egymással szemben a vádlók és a védők. Az egyik égi bíró föltette az óriási mennyei mérleg egyik serpenyőjébe a vád angyalát, a másikba meg a védő angyalokat. De a lány elleni bünből született fekete vádló angyal olyan határozás, olyan sülvs volt, hogy annak serpenyője teljesen lenyomta a másikban levő sok-sok apró hófehér angyalát. És ekkor nem volt egyebet mit tennie Elitáhu próféta, minthogy egvényesen az Uristenhez fordult kegyelemért. Amint a Te remítő ott ült fényben bevont trónján az aranyszárnyú szeráfok hadától övezve és hallgatta a vádlók és védők érveit, egyszerre csak megremegett a trónusa. Iszonyu megrázkódítás érte a mennyeket, amely tulharsogta a Sátán perlekedését és megzavarta a mennyei bírakat.

— Ki lehet ez? aki úgy megrázta odafönt a legkedvesebb növényeimet az eszrógot és a lulevot, most éjnek szokatlan idején, hogy a mennyek is beléremegtek? —

kérdezte az Ur Elitáhu próféta felé fordulva.

És Elitáhu próféta felelt:

— Éppen a vádlott reb Sulem volt, aki most a villámtól felgyult erdőben teljesíti az Uri-ten, a Te kedvenc parancsolatodat, eszróg és lulev parancsolatát.

Az Ur letekintett a földre, a lobogó erdőre, ahol meglátta, amint reb Sulem a lángokban álló tűzfa tetején szeretettel szorítja magához az eszrógot és lulevot. Meglátta kezében a négyféle növényből egybefonott ünnepi csokrot, amely a zsidó nép négyféle csoportját jelképezi. Az eszrógot, amely szépségéhez mérten a szép eselakedeteket gyakorló zsidókat, a hosszú lulevot, amely a zsidó nép vezető nagyjait, a tűzfa ágat, amely a Tóra tudósait (a tóra ugyanis eleven forráshoz hasonlít; a tűzfák is forrás mellett teremnek) és az egymás fölé háló mirtuszágakat, amelyek a zsidó tömegeket jelképezik.

Hosszasan nyugtatta tekintetét az egyetemes zsidóságot, a zsidó egységet jelképező összefűzött ünnepi csokron, ujból és ujból ráesett a tekintete az eszrógra, amely külön Erec Iszráélt is szimbolizálja és ekkor meglátottan gondolt az ő száműzetésben, szenvedésben is rendületlen hittel összetartó népére és az azzal szorosán egybeforrott szent országokra és kegyesen gondolt reb Sulemra, aki az előtte legkedvesebb parancsolatot, a zsidó népet, a zsidó országot jelképező parancsolatot oly odaadással melengeti és a vádló Sátánt elnémitva és őt leintve, kimondta a reb Sulem életét megmentő kegyelmi szót.

HIREK

A „Népünk“ cikkeinek utánnomását csakis a forrás megjelölésével engedjük meg.

Naptár 5696

Kellemes ünnepeket kíván előfizetőinek és olvasóinak a „Népünk“ szerkesztősége és kiadó-hatala.

Péntek: Tisri 14. Okt. 11. ערב סוכות

Szombat: Tisri 15. Okt. 12. א' דסכות
(Szukkoth első nap)

Vasárnap: Tisri 16. Okt. 13. ב' דסכות
(Szukkoth második nap)

Ünnep kezdete:

üzlet bezárás 5'30
gyertyagyújtás 5'40
Istentisztelet kezdete 5'45
Ünnep befejezése 6'45

Péntek: Tisri 21. Okt. 18. הושענא רבה
Hosáno Rabo.

Szombat: Tisri 22. Okt. 19. שמיני עצרת
Semini Acereth. מזכיר (Mazkir)

Vasárnap: Tisri 23. Okt. 20. שמחת תורה
Szimchát Thóra.

Ünnep kezdete:

üzlet bezárás 5'20
gyertyagyújtás 5'30
Istentisztelet kezdete 5'35
Ünnep befejezése 6'35.

Lapunk legközelebbi száma, a közléses ünnepek miatt, október 25-én jelenik meg.

Szukosz

Sátrakban lakjatok hét napig, mert sátrakban hagytam lakni Izrael fiait, midőn kivitettem őket Egyiptom országából." A bölcsék ezen mondatot kétféleképpen értelmezik. Az egyik nézet szerint: az Irás a felhőszlopokra és tűzszlopokra gondol, amelyek Izrael előtt haladtak a pusztai vándorlásuk alatt és megmutatták nekik, bevilágították előttük az utat. Némelyek szerint: a sátor szószerint kell értelmezni. Isten Izraelt a népek nagy céljához vezető útján, mikor időről-időre itt-ott szünetet tartott, vándor sátrakban hagyta lakni. Nincs rá okunk, hogy itt két eltérő véleményt lássunk. Hanem lehetséges, hogy a két nézet kiegészíti egymást. Az egyik feltételezi a másikat. Sátrakban ült a pihenő nép. Felhő és tűzszlop volt fölötté. Csupán, hogy a szigorúbb felfogás pillantását felfelé irányítja és a diszkrepanciát a felhőben és a tűzben látja. Míg a földi életünkhöz közelebb álló irány felé néz, a földi létünk ingó talaján levő sátorba. A központon a fenn és a lenn között találkozik a két iskola, találkozzunk mi is. A sátorban, az isteni felhő glória védelme alatt és utmutató tűzszlopok a fénylőben.

Hogy milyen szorosan egymáshoz tartozik a sátor és a védő felhő, azt elég gyakran tapasztaltuk a történelemben. átéljük még ma is. Ha Izrael vándorsorsa saját élet tragédiáinkká válik mint Németországban, akkor pillantásunk magától felkeresi és megtalálja a felhőglóriát.

Egy öreg lengyel rabbirol beszéltek, midőn az ünnep első estjén családja és tanítványai körében az ünnepi sátorban készült kidust mondani, a magasra felemelt serleggel, akkor kívülről egy súlyos kö repült a sátor tetejére és egy egész darabot leszakított az örökzöld fenyőágakból. Mindenki megijedt. A rabbi azonban nyugodtan felnézett a tetőre és azt mondta. Így van jól. Tul sűrűn volt beborítva. Szólt és a legnagyobb ántattal kezdte az avató imát, a kidust, hogy azt dicsőítse, aki kiválasztott bennünket az összes népek közül, felemelt bennünket az összes nyelvek fölé és megszentelt bennünket parancsaival. Mintha az a rabbi reánk és a német zsidókra gondolt volna. Talán mi is tulvastagra és tulsűrűre építettük a tetőt a fejünk felett, és hittük, hogy

Őszi és téli

CIPÓ

különlegességek
legolcsóbban

Chalucoknak 5%
külön engedmény!

NIMBERGER-nél

Chalucoknak 5%
külön engedmény!

CLUJ, Piața Unirii 28. — (Hotel Central)

elég biztonságban vagyunk betakarva és megvédve abban a sátorban, amelyet emberek létesítettek. Az emancipáció védőtetője alatt elvesztettük a kilátást, a feltekintést a magasba. Kívülről kellett hogy jöjjön egy pár kö, hogy szemünk a kilátást megtalálja a csillaghoz és Óhozzá, Aki a csillagok fölött trónol.

Az ünnepi csokor, az úrbá minim is egy szimbólum a midrás szerint. Aki a bíróságot elhagyja, a pálmát lengeti és vig dalokat dalol, annak nyert pere van. Eszerint a sátoros ünnep az itélet „félelmetes napiainak“ a következménye. De beszélhetünk-e nyert peréről, mikor még mindig a vádlotté a szó és még mindig bíraskodnak felettünk, főleg Németországban egymás után jelennek meg a jogfosztó rendeletek. A végítélet még nem tudható. És mégis beszélhetünk nyereségről és győzelemről. Mert mint benső életünk fogalmi: a győzelem és nyereség a külső körülményektől és ellenállásoktól érintetlenek maradnak.

A legenda beszél a szegény omher ünnepi sátráról, amely oly kicsiny és oly sivár volt, olyan szűk és szegény volt, de egy szerre nagy és tágas lett, amint a lakója a csillagos égre felnézett, amely az ő kunyhójába épp úgy bevilágított, mint a gazdag szomszéd pompás, tágas sátrába. Ezt a legendát valóra válthatjuk, ha megértjük az úrbá minim tanítását, amely összetartásra, egymás támogatására utal bennünket. Hogy a szegény testvér sátrába is beköltözhesen a megelégedés és öröm fény sugarára. Aszer sőtiszavér: tanítja az ünnepi Irás-szakasz. Bölcséink szerint, aki jövedelme tizedét az előirt vallási és jótékony célokra fordítja az meggazdagodik. Ani vohaj hajsioh no: csak ha én segíték mást, akkor segít meg az Isten is engemet.

Akkor megvalósul hő fohászunk, hogy most midőn annyira szükség van a békére és amidőn a Tóra nevében folytatott kicsinyes civakodások erdejétől a tudatlan ifjúság nem látja az Élet fáját, a zsidó Tan magasztos eszméit: Isten majd kiterjeszti a békét és az egyetértés sátorát egész Izraelre és Jeruzsálemre.

Dr. F. S.

A jeruzsálemi hitközségek gyűlése. A napokban a jeruzsálemi hitközségek megbízottai gyűlésre jöttek össze, amelynek tárgya volt, hogy egy autoritással bíró vallási tanácsot állítsanak fel az Ereben. A tárgyalások ebben az ügyben tovább folynak. A hírek szerint a kormány is rendeletet ad ki legközelebb arról, hogy mely tanácsot ismeri el a vallási ügyekben autoritásnak.

Házasságokat a legnagyobb titoktartással és a legbiztosabb eredménnyel közvetít, a széleskörű összeköttetéssel rendelkező „MIREA“ iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116. Telefon 142.

Készen vannak a palesztinai egyetem klinikájának építési tervei. A Rothschild-Hadassa egyetemi klinika tervei készen állanak. A Skopus hegyen felépítendő klinika terveit Erich Mendelsohn készítette el, amelyet a jeruzsálemi és amerikai komitén már el is fogadott. Tavasszal hozzákezdnek az építéshez. A három pavillonra tervezett épületek egyikében egy nőgyógyászati klinika is elkészül. A főépületben lesz a belgyógyászat, gyermekgyógyászat, dermatologiai, ideggyógyászati osztály és egy osztály a tüdőbetegek részére. A harmadik pavillon fogja az orvosi továbbképzést szolgálni, amely dr. Rainov nevét fogja viselni. Az építési költségek fedezetéről a Hadassa gondoskodik, az amerikai zsidó orvosszövetség és a klinikai különbizottság segítségével. Azonkívül azt a házat is eladják, amelyben eddig a Rothschild-kórház volt és ennek bevételeit is az építésre fordítják. A Palesztina kormány is ígéretet tett, hogy az összeg egy részét fedezni fogja.

Izom- és idegfájdalmak, főfájás

esetén és hűléses megbetegedéseknél fényesen bevált a Togal-tabletta. A Togal helyreállítja egészségét. Teljesen ártalmatlan! Minden gyógyszer-tárban és drogériában. Lei 52.— és Lei 130.—. Svájci készítmény!

Hollandiai tiltakozás a német zsidótörvények ellen. A különleges zsidó érdekek védelmére alakult bizottság nagygyűlést hívott egybe a nürnbergi zsidótörvények ellen, amely gyűlésen 6000 zsidó és nemzsidó hallgató vett részt. Elnökölt: A. Assner, aki az áskénáz zsidó hitközségek szövetségének az elnöke és L. H. Sarlouis, amsterdami főrabbi. Arról szónokoltak, hogy a zsidóságnak örök érdemei vannak, amelyet sem Hitler, sem Rosenberg nem tudnak elhomályosítani. Dr. A. H. de Hartogh, amsterdami keresztény teológiai egyetemi tanár és pap kifejtette, hogy Izrael az Ur népe és azzal fejezte be nagyszerű beszédét, hogy „Heil Izrael!“ Drost, rotterdami katolikus pap kijelentette, hogy „mi keresztények érezzük azt a bünt, amit a többiek elkövetnek a zsidó ság ellen“. J. J. Buskes protestáns lelkész kijelentette, hogy az az Isten, akiről Göring beszél, nem azonos azzal, akiben az egész világ Ábrahám, Izsák és Jákób istenét tiszteli. Dr. L. E. Visser, a hágai legfelsőbb törvényszék alelnöke kijelentette, hogy a nürnbergi törvények nem törvények, csak a gyűlölet kodifikálása.

Saját gyártmányu cipőt, garanciával legolcsóbban vehet SZIRMAY-nál, Oradea, Sas-palota.

Tanuljon Ön is a más kárán!

Ruhafestést, vegytisztítást csakis

VÉGH

cégnél végeztesse

Mindig sikeres szép munka!

Legolcsóbb árak!

Str. Crinului 5. Telefon 1-08.

Piața Regina Maria 2. Telefon 2-17.

Str. Avram Iancu 16.

Zsidók az osztrák főiskolákon. Az osztrák vallás- és közoktatásügyi miniszterium most adott ki jelentést az osztrák főiskolai életről, az 1934-35 tanévről. Ebből a jelentésből tiszta képet alkothatunk magunknak az osztrák diákság helyzetéről is. A bécsi egyetemen 11.439 hallgatóból 2091 vallotta magát zsidónak. A zsidó hallgatók száma legjobban szembetűnik az orvosi fakultáson, ahol 3862 hallgatóból 1178 zsidó. A 2742 joghallgató közül, 356 a zsidó, a 4357 filozófus közül 504 zsidó. Tehát az összhallgatók 18 százaléka zsidó a bécsi egyetemen. Lényegesen kevesebb a zsidók száma a gráci egyetemen, 2215 hallgató közül összesen 43 zsidó volt, ebből 26 orvostanhallgató. Összesen tehát alig 2 százalék. Az innsbrucki egyetemen 1751 hallgató közül csupán 10 zsidó volt. A bécsi technikai főiskolán 3258 hallgató közül 267 a zsidó. A gráci technikumon 548-ból 6 zsidó és a mezőgazdasági főiskola hallgatói közül 381-ből 17 a zsidó. Erdészeti főiskolát egy zsidó látogatta. Akik a mezőgazdasági főiskolára jártak, azok palesztinai kitelepítésre készültek fel. Érdekes még, hogy az állatorvosi főiskolán 366 hallgató közül 7 zsidó volt, a képzőművészeti főiskola 243 hallgatója közül kettő volt zsidó, a konzuli akadémia 112 hallgatója között 14 zsidó volt. A világkereskedelmi főiskola 943 hallgatója között 133 volt a zsidó. Az összes bécsi főiskolán 15 százalék volt a zsidók arányszáma, az osztrák vidéki főiskolákon viszont 1.3 százalék.

Használjon rendszeresen
kelemes illatu

Szt. László

fertőtlenítő szappant, megóvja minden-
nemű javát nyos és fertőző betegségektől

Eljegyzési hír. Wilf Lézer Czilit Oradeáról eljegyezte Segelstein Arthur Brasov. M. k. é. h.

— **Egyetlen zsidó szenátort sem választottak meg a lengyel szenátusi választásokon.** Varsó. Az elmúlt héten megtartott lengyel szenátusi választásokon egyetlen zsidó jelöltet sem választottak meg. A köztársasági elnök a szenátorok 33 százalékát egy napon nevezi ki. A zsidó kultusz képviselőiben, mint kinevezett szenátor, a valószínűség szerint prof. Moses Schor főrabbi kerül be a lengyel szenátusba. További esetleges zsidó szenátorok lehetnek még: Rafael Szereszowski, Abraham Gepner és prof. Dickstein. Ezeknek a zsidó szenátoroknak kinevezése természetesen a köztársasági elnöktől függ.

Meghalt Palesztina legöregebb zsidója. A napokban halt meg Haifában 116 éves korában Efraim Aaroni nevű zsidó, aki Palesztina legidősebb zsidója volt.

A jeruzsálemi lengyel konzul 70 ritka példányu lengyel könyvet adományozott a Zsidó Nemzeti Könyvtár számára.

Nemcsak a ruha a fontos,
hanem a frizura is. Mossa
haját Ön is mint barátja
BOMBIN - SHAMPONNAL

Kapható: Gyógyszertárakban,
Drogeriákban, Illatszertárakban

Minden szép
fejre

12 lei darabja.

A Haifa bay fejlődése. A Zsidó Nemzeti Alap főirodája jelentése szerint az Emek Sebulon (Haifa Bay) prof. Abercrombie építész tervei szerint legszebb fejlődés és kiépülés útján van. 53 gyárra vonatkozó szerződést kötöttek eddig, amelyek nagyrészt már készen is áll és üzemben van. A lakóházak zónájában is hasonló konstruktív munka van folyamatban. A Kirjath Chaimban, amelyet Arlosoroff-ról neveztek el 800 új munkáslakás épült. A Kirjath Motzkin-ban 100 új ház készült el. 150 ház épül a Kirjath Bialikban és a további fejlődésre megfelelő földek rezerválásáról gondoskodtak. Az elővárosban rövidesen egy mizrachista település is megkezdődik és egy saloniki bevándoroltakból álló csoport is megkezdte építkezését.

A csehszlovákiai Joint szövetkezetek eredményes működése. Most jelent meg a zsidó szövetkezetek szervezetének munkácsi központjának évi jelentése (vezető dr. Iro Lilienfeld) az 1934 évről. Ezekhez tartoznak a bratislavai, dunajská-stredai, humeni, kosicei, mihalovcei, nové-mesto n. V-i nové zámkii, presovi, secovcei, stropkovi és topolcáni, valamint a pod-ruszi bilky, chusti, jasinaí, munkacevoí, sevljusi, slatinaí, trnovoí, uzhorodi és volové szövetkezetek. Összesen 23 intézet. A szövetkezetek, amelyeket az „American Joint Reconstruction Foundation” fennhatósága és támogatása alatt allanak, nagyon eredményesen működtek az elmúlt évben. A tőkájük 5.3 százalékkal növekedett és most 3.819.902 Kc.-t reprezentál. A tartalékok 6.9 százalékkal növekedtek és most Kc. 1.104.476 tesz ki. **A betétek összege 30 millió csehkorona, hiteleket 29.201.695 Kc. összegben adtak ki. Tiszta haszon: 235.266 koronát tett ki.** A jelentés körül csak az az egy fájdalmas, hogy a további hálózat kiépítését nem szívesen veszik a hatóságok, viszont a meglévőket a hitközségek és egyéb hasonló szervek nem a kellő mértékben támogatják, holott rendkívül fontos és a zsidó közösségre nézve nagy missziót teljesítenek.

A német Makkabi nem vesz részt a berlini olimpiadon. A német Makkabi, amelynek huszezer sportember tagja van, kijelentette, hogy nem áll módjában résztvenni a berlini olimpiadon, mert a **nürnbergi zsidótörvények publikálása után, már nem tekinthetik magukat német polgároknak** és ezért nem is képviselhetik a német színeket. (A szeptember közepén Brünnben megtartott Makkabi világkongresszuson a németek tiltakoztak a határozat ellen, amely szerint a Makkabi nem vesz részt a berlini olimpiáson.) Valószínűnek látszik, hogy a többi zsidó sportszervezetek, mint a zsidó frotnharcsók szövetsége és a többiek, ezután szintén nem vesznek részt az olimpiadon.

Hol volt Erdély képviselőite?

Románia képviselőinek munkája a Jewish Agency luzerni konferenciáján

A szeptember 4-én Luzernben megtartott Jewish Agency világkonferencián a romániai delegátusok is jelen voltak és munkájukkal sokban hozzájárultak a konferencia sikeréhez. A plenáris ülésen, úgy mint a bizottságok munkájában tevékeny részt vettek beszédeket tartottak: dr. W. Fildermann, dr. I. Niemerover és Anhauch lovag Cernautiból. A szervezeti bizottságban felszólt dr. W. Fildermann, a politikai bizottságban dr. Niemerover grand-rabbi, az emigrációs bizottságban dr. Ghelerter. A pénzügyi bizottság referense Max Anhauch lovag volt. Nagy tetszést váltott ki Niemerover grand-rabbi, szenátor beszéde, aki a Keren Hajjesod érdekében beszélt és követelte, hogy a Jewish Agencybe küldhessenek delegátusokat a Hajjesod jegyzők is. Kulturális kérdésekben is felszólt és erősen kikelt a palesztinai földspekulánsok ellen. Dr. W. Fildermann beválasztották a Jewish Agency szervezeti vezetőségébe. Ugyanebbe választották be Anhauch-ot is. Mint pót-megbizottak jelen voltak Romániából Sigmund Birman, az okiráltságbeli hitközségek federációjának elnöke, Josef Cohen ügyvéd, a spanyol-zsidó hitközségek szervezetének országos elnöke és dr. Mark főrabbi Cernautiból.

Érdekesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy ebben a valóban minden tekintetben Románia zsidóságához méltó és bennünket reprezentáló delegációban egyetlen erdélyi zsidó prominens férfi sem vett részt. Nem tudjuk, hogy ez miért történt így? Talán nincs az erdélyi zsidóság körében olyan reprezentatív zsidó, aki méltóan képviselhetne bennünket, egy olyan nagyfontosságú szervezetben, mint a Jewish Agency, vagy pedig azok, akik összeállították a delegációt, elfeledkeztek arról, hogy él Románia területén egy többszázezer főből álló zsidó közösség, amelynek legalább annyi joga volna résztvenni és magát képviseltetni egy ilyen luzerni konferencián, mint például a bukovinai zsidóságnak. Jó volna erre illetékes helvekről megfelelő feleletet kapni.

Hirdessen a „Népünk“-ben!!

3 régi szó:

Legszebb
legjobb
legolcsóbb

SZÖVET HAVAS és GRÜNFELD

Posztóáruházban

P. Regina Maria 1. A hid mellett
Legnagyobb választék!

Cipő

őszi divat különlegességek
női-, férfi- és gyermekcipőkben
legelőnyösebben beszerezhetők

MUHARY-nál

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 9. sz.

PALESZTINA

Nyugodt a hangulat Palesztinában. A bankoknál helyreállott a teljes nyugalom. Az utóbbi napokban már betét visszafizetések is voltak az egyes bankoknál. Ha az olasz-abesszin konfliktus elsimul, számítani lehet arra, hogy valamennyi betétet visszaviszik a bankokba. Szeptember első hetébert történt betét kivétel az a következményt is vonják maguk után, hogy váltóleszámitolás körül bizonyos megszorításokat alkalmaznak a bankok, annak a célnak az érdekében, hogy rendkívül likvidek legyenek és a betét-veszteségeket, a váltóleszámitolások csökkentésével hozzák egyensúlyba. A váltóleszámitolások restringálása kedvező hatással lesz az ország általános gazdasági életére is, mivel ezzel lehetővé teszik, hogy a konjunktúra visszahatásait könnyebben viselhesse el az ország. Azokra az elterjedt hírekre, hogy a szefárd zsidók is azok között voltak, akik elsősorban az idegesek és nyugtalanok közé tartoztak, kijelentette Recanati igazgató, a Palesztine Discount Bank Ltd. igazgatója, akinek nagyrészt szefárd zsidó komitensei vannak, hogy nála nem lehetett érezni a szefárd zsidók nyugtalanságát és nem történtek nagyobb betéteivonások.

Az olasz-abesszin konfliktus és a palesztinai gazdaság. Tekintettel arra a veszélyre, amelyet feltételeznek egy olasz-abesszin konfliktus során, amelyet az egész Közelkelet megérezne, a napokban egy konferencia volt Tel-Avivban, amelyen az ország valamennyi számottevő bankvezére, nagyiparos és más gazdasági tényezője résztvevő és határozatokat hoztak a palesztinai gazdasági élet további rendszeres mederben való fenntartása érdekében. Az értekezleten I. Roskach a tel-avivi polgármester-helyettes elnöklettel. Az ankét résztvevői ama biztos reményüknek adtak kifejezést, hogy az olasz-abesszin konfliktus következményei nem érinthetik a palesztinai gazdasági életet. Elégtétellel állapították meg, hogy a kezdődő háborús pánik, az élelmiszer-halmozás és bankok megrohanása azonnal megállott, amikor a kormányzati szervek megnyugtatták a kedélyeket és a sajtó is megtette ebbeli kötelességét. Megnyugtatólag hatott az is, hogy Haifa körül nem lesz angol flottának manőverje. Palesztinában az a hír terjedt el, hogy amennyiben Anglia elzárja a szuezi csatornát, Olaszország utat fog magának keresni Afrika felé — Palesztinán át.

A Nablus—Jenin közötti országúton egy angol tisztviselő és rendőr kő torlaszokat talált az országúton. Amikor el akarták távolítani az akadályt, lövéseket adtak rájuk. A rendőrség letartóztatott két arabot, akiket a merénylettel gyanúsítanak.

Egy palesztinai út újjáéleszti szellemét, tanulságos, nemzeti kötelesség szemléltetést ad Önnek az óriási zsidó alkotásokról a régen fenálló utazási és turista roca, a

„ZION LLOYD“

BUCURESTI, Calea Victoriei 33.
Telefon 3.6913

(M. Jampolsky vezetése alatt)

mely által már sok ezer utas jutott ki Palesztinába, az ország minden részéből. A legkonvenióbb feltételekkel juttatja Önt ki Palesztinába, Pontos és precíz felvilágosításokat és utabiztosításokat ad Önnek az ottani helyzetre vonatkozólag.

Erdélyi képviselők:

Dr. W. Neumann CLUJ, Str. Berthelot 12.
Nicolae Balázs ORADEA, Str. Alexandri 34.
»Hermes« BAIJA-MARE
»Comercias« Sa'u-Mare, Piața Brătianu No. 1.
Eugen Weisz SIGHET Calea Bogdan Vodă No 33.

Tel-Avivban iskola létesült olyan tanulók részére, akik koruknál fogva már nem illenek be az elemi iskolákba, viszont nem rendelkeznek az elemi oktatás minimumával sem. Az iskola tanterve négy évre szól, és a cél az, hogy ezek a gyermekek is rendelkezzenek a szükséges minimális műveltséggel.

Az új iskolaévből Tel-Aviv iskolásainak száma 2500 gyermekkel szaporodott. Ezért 60 új osztályt kellett felállítani. Az iskolahálózatnak ez a gyors megnagyobbdása sok technikai és szervezési nehézségeket okozott. Különösen iskolák épületében nagy a hiány. Néhány helyen alkalmi barakokat építettek. Némely városrészen arról panaszkodnak a szülők, hogy gyermekeiknek nagy utakat kell megtenni az iskoláig.

1200 jeruzsálemi gyerek jár a misszionáriusok iskoláiban. Ezek nagyrésze a keleti zsidó hitközségek tagjainak gyermekeiből rekrutálódnak.

Dr. Sambursky, a kísérleti fizika lektora, a héber egyetemen számos spektroszkopiai kísérleteket kezdett. Kísérlete főleg a chamszin szeles napok porféléhőinek tanulmányozására irányul. Dr. Sambursky kísérleteit repülőgépeken folytatja, amelyek 5000 méter magasra is felszállnak. A kísérletek részben szepidőben, részben szeles időkben folytatódik. A kísérletezéshez szükséges repülőgépeket a palesztinai kormány katonai repülőgépei adják.

A tel-avivi városi tanács több olyan rendeletet adott ki, amely számos anomáliát szüntet meg. Így többek között rendezte az építési anyagok lerakását az épülő házak előtt, hulladékok elszórásának tilalmát, a mozi- és mozgóképek közvetítő útján való szórakoztatását (főleg gyerekek foglalkoztak vele). A háztulajdonosok kötelesek a járdákat rendben tartani. Akik áthágják a rendelkezéseket, azok pénzbüntetést részesülnek.

A palesztinai rádiószolgálat, amely a közeljövőben megkezdte működését, a jó program összeállítására érdekében egy angol tanácsadót hozott, aki fél évig fog szolgálatot teljesíteni Palesztinában.

Az immigrációs departament egyik tisztviselőjét elbocsátották a szolgálatból, mert megvesztegették.

A nahalali mezőgazdasági kolóniák, szerencsés kívánataikat fejezték ki Weizmannnak azon alkalomból, hogy a Világszervezet elnöke lett.

Azok a pásztorok, akik a palesztinai-szíriai határon legeltetik nyájukat, engedélyt kaptak arra, ha bizonyos előírásokat betartanak, átmehetnek egyik országból a másikba.

Ben Zwi, executive tag meglátogatta Beni Sakr sejket, Um el Amad-ban. Tiszteletére nagyobb ünnepeket rendeztek.

Ibn Saud külügyminiszter, aki jelenleg Libanonban tartózkodik, megbízást kapott arra, hogy az októberben Haifában összeülő Hedzsasz-vasút konferenciát készítse elő.

A transzjordániai Emir Abdallah megcáfolja azt a hírt, mintha két előkelőséget száműzött volna, amiért azok a saudiai külügyminiszterrel érintkezést tartottak volna fenn.

A napokban elhunyt Jeruzsálemben 64 éves korában dr. Juda Leib Wilensky. A megboldogult az utóbbi években erős munkát fejtett ki a Keren Hajjesod érdekében és a Tel-Mond parcellázása körül. Wilenskyt az erdélyi zsidóság is jól ismeri, mert évekkel ezelőtt egy Keren Hajjesod propaganda delegáció élén meglátogatta az itteni nagyobb városokat és egyéniségét mindenféle megszeretiekké és becsülték.

A Port-Saidi kikötői őrség 11 zsidót tartóztatott fel, akik illegális uton akartak Palesztinába jutni. Az elfogottakat Kairóba vitték.

Nyolc Oroszországból menekült zsidót elfogtak a syriai határon, mert engedély nélkül akarták átlépni a palesztinai határt.

Nahalal kolónia fennállásának 14 évfordulóján nagyobb ünnepeket tartott, amelyre számos vendég érkezett Jeruzsálemből, Haifából és Tel-Avivból. A kolónia vezetője részletesen ismertette a kolónia fejlődését az első naptól kezdve, a mai napig.

Ragheb bey Nashasibi volt jeruzsálemi polgármestert és két más arab előkelőséget, akik vezetői az arab „nemzeti önvédelem pártjának” kihallgatáson fogadta a fő kormányzó helyettese, Hall főtitkár. Aktuális politikai kérdéseket tanácskoztak meg.

A palesztinai hivatalos lapban a következő újabb cégjegyzések történtek: Merkaz Misradim be Tel-Aviv Ltd. (földvásárlás és fejlesztés) 60.000 font Aviv Corporation Ltd 25.000 font, Medical Institutions Company Ltd. (szanatóriumok, kórházak részére) 25.000 font, The Textor Company Ltd. 10.000 font, The Be Brak Investment Co. Ltd. 10.000 font, Haboreg Ltd. szőfgyár, vasöntőde, mezőgazdasági gép 8000 font, Keren Hakvuzoth Ltd. 5000 font tőke Aya Ltd. (parfóm és drogueria cikkek) 5000 font.

25.000 zsidó ipari munkás dolgozik a szentföldön a „Davar” kimutatása szerint. A munkások maguk is nagyvállalkozók. Egy a „Sikum” építővállalkozás név alatt működő munkás-vállalkozás egy tel-avivi és londoni banktól most kapott egy 350.000 fontos kölcsönt építések finanszírozására. Több munkásház-blokkot építenek ebből. A „Histadrut” a maga kulturális és gazdasági munkájának megkönnyítése végett, amelynek Tel-Avivban és Jaffában 22.000 organizált tagja van, egy központi épületet emelt, ahol négy hatalmas terem és 40 irodai szoba áll a munkásság rendelkezésére. A házat az 1921-ben elhunyt szocialista héber íróról Josef Chaim Brenner nevével nevezték el.

World Transport Service
Albert Klein & Co.

International
Shipping & Forwarding
Agency

EXPORT

IMPORT

Office Opposite
Custom House Carmelite Bldg.

HAIFA P. O. B. 43 (Palestine)

Nemzetközi szállítási vállalat. Foglalkozik a szállítás minden ágazatával, Romániából és a világ minden részéből Palesztinába és onnan retour. — Mindennemű megbízásokat és felvilágosításokat vállal és elintézik. — Levelezés a világ bármely nyelvén. — Képviselet minden romániai városban.

Weizmar szerint:

Egymillió zsidót tud felvenni a mai Palesztina

London. A Jewish Agency és a cionista világszervezet új elnökének, prof. Weizmannak tiszteletére Londonban nagy ünnepségeket rendeztek a Shoreditch Tow Hallban. Elnökkölt J. K. Goldbloom, az emelvényen ott ültek: Brodetsky professzor, dr. Eder, Barnett Janner képviselő és Morris Myer. Első szónok Brodetsky professzor volt, aki kifejtette, hogy kevesen tudják, milyen kritikus napokat élt át a luzerni kongresszus. Ha nem sikerült volna a széjjelhuzó erőket összefogni és Weizmann elnöknek megnyerni, akkor nagyon súlyossá vált volna a helyzet. Három dologra van szüksége a zsidóságnak: *egységre, nemzeti odaadásra és önfeláldozásra.* De szükség van tevékeny emberekre és alkalmas vezetőkre is. A cionista kongresszus elérte ezeket a célokat. *Egységet teremtett, a nemzeti odaadást hozott bizonyítékot és megfelelő vezetést adott a mozgalom számára.*

Amikor felkérték Weizmann professzort hogy tartsa meg beszédét, minden oldalról lelkesen ünnepelték. Weizmann kijelentette, hogy nem könnyű szívvel vállalta az elnökséget. Új nehézségek és nehéz órák előtt áll a mozgalom. A zsidó élet Palesztinán kívül nagyon meguehezült, sötétségben tapogatózik és nyugtalanság állapotában van. A legutóbbi hét hónapban 39.000 zsidó vándorolt be Palesztinába. Mindig több s több ember

jön be Palesztinába s ez a folyamat csak növekedni fog. Weizmann ezután részletesen ismerteti az egyess diaszporabeli országokban élő zsidók helyzetét. *Csak Palesztina nyújt reményt arra, hogy a zsidóság, mint nép újraépítheti életét, amelyet másutt lerombolnak. Többmillió zsidó áll Palesztina kapujában, akiknek egyetlen reménye Palesztina.* Többéves tapasztalat után végre sikerült a legjobb kolonizációs módszert megtalálni. Mostanig egy-egy család leteleptetése 1200 fontba került, míg most már ezt az összeget 400 fontra sikerült leledukálni. Ha arról beszélnek, hogy a zsidókat le lehetne telepíteni a világ bármelyik részén, úgy ő nem akar ez ellen agítani. *De ne feledjék el, hogy Mózes volt az, aki a zsidókat Palesztinába vitte.* Vajjon Mózesnek akkoriban igaza volt, vagy nem, erről ma már kár vitatkozni. Lényeges az, hogy ő Palesztinát választotta és csak ott sikerült a zsidóknak zárt egységben tömörülni. Sehohsem ragaszkodtak a zsidók annyira a földhöz, mint éppen Palesztinában. De kétségtelen, hogy tízenhat millió zsidót ott letelepíteni nem lehet. Ami lehetséges az, hogy a zsidó ifjúságot le kell és le lehet ott telepíteni, hogy ott előkészítse az országot egy zsidó ország felépítésére. *Ma olyan felvevőkéses az ország, hogy legalább egy millió zsidót lehet letelepíteni, minden nagyobb nehézség nélkül.*

A bari-i misszionárius konferencia minden zsidót kereszténnyé akar tenni

Nemrégiben írtunk róla, hogy számos zsidó gyermek jár a palesztinai misszionáriusok iskoláiba. A modern misszionáriusok nem szüntenek meg egy percig sem azon munkálkodni, hogy minél több zsidót vonjanak be tevékenységük irányvonalába.

Az olaszországi Bariban az olasz klerikálisok gyűlést tartottak, amelyen megtárgyalták a pogány, izlám és zsidó „tévelygők” megtérítését. „Világmissziót” kell teljesíteni a keresztény hit terjesztésével. A bécsi Reichspostban a zsidók térítéséről cikkeztek prof. Ricciotti és többek között azt írja, hogy a fiatal misszionáriusok főleg azt vegyék tekintetbe, hogy a zsidó vallás a legjobb előkészítője és legjobb talaja a térítésnek. A modern zsidók még inkább térítésre várnak, mint a régi pogány időkben (!) A liberálizmus, a szkepticizmus, a bolsevizmus sokat rombolt a modern zsidó lelkekben és áhítozik a keresztényi szeretet után (!) Csak ezzel a szellemmel lehet megváltani a tévelygő zsidó lelkeket. A misszionáriusnak ismerni kell a Talmudot és alaposan bele kell mélyedni a keleti zsidó rabbinikus világba, mert csak akkor tud eredményesen dolgozni. De nemcsak ezt kell tudnia, hanem ismernie kell a cionizmust is, mert nem egyedül és kizárólag a nyugati országok modern zsidóit, hanem a keleti gettók vallásosait is meg kell nyernie, de még a Palesztina földjén élő zsidókat is meg kell térítse.

Amint látjuk, a katolikus misszionáriusok nem mondanak le a zsidók térítéséről. Holott van a világnak legalább egy milliárd pogány hívője is, sok emberevője a polinéziai szigeteken, miért akarja a zsidók megtérítését, amikor mi zsidók adtuk a monoteizmust és ha nem is rózsás az életünk, de azért kitartunk zsidóságunk mellett. — utolsó tételünkig.

— Zsidó kolonizáció Szíriában. Kairó. A „Mokatam” című arab lap beyruti híradás alapján közli, hogy Párisban Laval miniszterelnök és külügyminiszter, valamint de Martel Szírya főkörmányzója közt megbeszélések folynak a szíriai zsidó képviselő testület megalkotása és a zsidók Libanoni és szíriai telepítése ügyében. Föltételként csak azt szabták meg, hogy a zsidó településeknek nem szabad Palesztina és Szíria határa között feküdni. A hirt eddig még nem erősítették meg és így fenntartással kell azt közölnünk.

Nabulusban nyomdavállalat létesült. Ez az első ilyeszerű vállalkozás ebben a városban.

Az egész világ zsidósága tiltakozik a nürnbergi rémtörvények ellen, -- csak a romániai zsidóság hallgat

Szomorú és elgondolkoztató, hogy dacára annak, hogy amikor a romániai zsidóságnak bármily kisebb-nagyobb sérelme van, azonnal várja, hogy a külföldi zsidóság megszólaljon érdekében: addig most, amikor a német zsidóság vívja élet-halál harcát a hitleri polipkarok között, egyetlen hang nem emelkedik tiltakozásképpen Nürnberg ellen. Valamikor a német zsidóság megtette ebbeli kötelességét és mindenkor hallatta szavát, a többi államok zsidósága érdekében. Igaz, hogy más államok zsidói, így francia, svájci, holland, lengyel, osztrák zsidók egymás után hozzák határozataikat és küldik tiltakozó sürgönyeiket a Népszövetséghez és más fórumokhoz, addig itt nálunk, sem Bucarestben, sem Erdélyben egy hang nem hallatszik felelős zsidó tényezők részéről, amelyben elítélnék a német barbarizmust.

Ezzel a tiltakozással önmaga biztonságát és Románia jelenlegi kormányának megértő zsidó politikáját hirdetné a nagyvilágba az itteni zsidóság. Kétszeres fontossága volna annak, hogy mi felemeljük szavunkat, mert a régebben polgárjogokkal nem

rendelkező romániai zsidóság, most azok teljes birtokában van és éppen Berlin volt az annak idején, amely tiltakozott a zsidó elnyomás ellen. Most pedig ott üli diadalmas halotti torát a német zsidóság felett a démoni erejű hitlerizmus. Most elmúlnak rövidesen a nagyünnepek és újból kezdődnek a hétköznapok. Ezeket a súlyos megpróbáltatásokat magukban rejtő napokat azzal kellene kezdeni Erdély valamennyi nagy zsidó hitközségének, meg az Irodáknak, hogy gyűléseken kellene tiltakozni a zsidókat ért nürnbergi gonoszság ellen. Ez eminens kötelessége minden zsidó közületnek, melyet ha nem tesz meg, eljátsza annak jogát, hogy valaha is szolidaritásra szólíthassa fel külföld zsidóságát.

Az erdélyi zsidóság legkedveltebb találkozóhelye Bucarestben
KATZ orth. kóser restaurant
București, str. Carol 32. I. emelet

ISKOLA TORNA HÁZI CIPO
legjobb minőségben
REICHARD
cipőáruházban
ORADEA, BULEVARDUL REGELE FERDINAND

POPPER SPORT

áthelyezve

ORADEA
Bul. Reg. Ferd. 10

Stern-palotába

ORADEA
Bul. Reg. Ferd. 10

Dr. Ciric Irinei novisadi

görögkeleti püspök mondja:

„Szeretem és csodálom a zsidóságot!”

A görögkeleti egyház legfőbb méltóságát a mindenkori orosz cár viselte. Amióta azonban az orosz-szovjet megszüntette a vallás szerepét, elvesztette a görög-keleti egyházban is irányítását. A görög-keleti egyház, amely Románia tiszteletreméltó államvallása, a szerb népnek is vallása. A jugoszláviai egyházi főméltóságok között nagy tekintélynek örvend dr. Ciric Irinei novisadi püspök, aki a legutóbbi patriarka választásának is esélyes jelöltje volt. Egész Jugoszláviában szeretik és becsülik a főpapot, mert rendkívül aszkétikus életet él, nem eszik húst, nem iszik szeszes italt, nem dohányzik és kemény böjtökkel gyötri magát.

A püspök folyékonyan beszéli a héber, arab, arameus, és perzsa nyelveket, de kiűnően beszél franciául, angolul, németül, sőt magyarul is tud. Az ősz szakállu püspök a napokban fogadta a zsidó sajtó munkatársát és igen érdekes nyilatkozatot tett a zsidóságról. A nyilatkozat, amelyet tett, egy emelkedett lélek megnyilatkozása és ennek a szellemnek eredménye aztán, hogy a jugoszláviai hetvenezer főnyi zsidóság egy barátságos légkörben él, távol minden korúkat annyira megméltelő, antiszemitizmustól. Ahol magasrangú egyházi funkcionáriusok úgy nyilatkoznak, ahogy a novisadi görög-keleti egyház püspöke beszél, ott nyugodtan dolgozhatnak a zsidók az ország és zsidóságuk javára. Ott nyugodtan vallhatják magukat önérzetes zsidóknak és dolgozhatnak az újjáépülő zsidó ország javára is.

Íme a nyilatkozat:

— Szeretem és csodálom a zsidóságot — mondja emelt hangon a püspök. Szeretem és csodálom minden erényével és hibájával, amit képezi és mint népet is, amelynek kiválasztottságához kétség nem férhet. Szeretem és csodálom minden erényével és hibájával együtt. Nagyon szomorúnak tartom, hogy sokan vannak, akik szemet hunynak a zsidóság erényei fölött s csak hibáit hailandók észrevenni és eltulozni.

— Erős meggyőződéseim — folytatja a püspök — hogy a zsidóság, miként egykor őshazájában, úgy most az idegenben is miszsiót teljesít a földön. Aki a Szentírásban olvassa az Ur csodatetteit néneért, az még hívő ember léteére is könnyen mondhatja, hogy csodák csak a Biblia korában történtek. Erre én azt mondom: vajon nem csodák-e ma, a huszadik században a zsidóságnak az az új honfoglalása, amely itt játszódik le mindnyájunk szeme előtt? Ma, amikor világ szerte lázas fegyverkezés folyik és bizonyos területekért való versengés tűzbe boríthatja az egész világot, a legnagyobb csodának tartom, hogy a zsidók nem vérrel és fegyverrel, de munkával s arcuk veritékével szerzik meg új — ősi hazájukat. Szilárd a hitem,

hogy ezt a csodát is csak Isten kiválasztott népe viheti véghez.

— Nagy kár — mondja — hogy a zsidók nagyrésze nem érti meg magát a zsidóságot. Idegen bálványoknak hódolnak és cserben hagyják szent hitüket. Pedig a zsidóság csak addig maradhat meg az Ur választott népének, amíg hű marad tradícióihoz és a törvényekhez, amelyeket a Mindenható akaratából kapott, ha letér a törvények és a parancsolatok útjáról, akkor lehull az ősi fáról és mint a szél dobálta kő a gyökértelenül fog tengeni-lengeni a népek közt.

Konferenciát tartottak Amszterdamban az ifjúsági allija érdekében

Amszterdamban tartották meg nemrégiben ünnepélyes keretek között az ifjúsági allija konferenciát. A gyűlést az Amstel szállodában tartották meg. A terem zsufolásig megtelt megbízottakkal és érdeklődőkkel. Egyidejűleg megnyílt az ifjúsági allija kiállítás is, amely nagy érdeklődést keltett.

A gyűlést dr. C. Wijsenbeck-Franken asszony nyitotta meg a hollandi komité elnöke. Üdvözölte az Executive és a Jewish Agency megbízottait: dr. Werner szenátort, Lola Hahn-Warburg asszonyt és S. Adler-Rudelt. Örömeinek ad kifejezést, hogy az ifjúsági allija megindítóját, Recha Freier asszonyt is a konferencia vendégei között üdvözölheti.

Dr. Werner szenátor örömeinek ad kifejezést, hogy a gyermek és ifjúsági allija 2 esztendő fennállása alatt szép eredményeket ért el. Különösen kiemelendő, hogy sikerült megszerezni az akcióhoz a zsidó nyilvánosság nagy jóakarátát és érdeklődését. S. Adler Rudel a németországi zsidóság üdvözlését tolmácsolta. Eichholz asszony a londoni „Womens Appeal Committee“ üdvözlését hozta és bejelentette, hogy Anglia zsidó asszonyai a legnagyobb örömmel támogatják az ifjúsági alliját.

Miss Henrietta Szold állott fel ezután és vázolta azt a munkát, amelyet eddig végzett a komité, amely az ifjúsági alliját

szervezi. Vázolta a palesztinai gyermekek nevelési metódusát, az ifjúsági lakás, étkezés és egyéb viszonyairól referált. Végül egy filmet mutattak be, amelyben lejátszódik az Ejn-Charodi kolónia napi munkája látszik.

A megnyitás után referátumokat tartottak. Dr. Werner szenátor, Lewy Stein asszony Berlinből, a délafrikai viszonyokról beszélt, az ifjúsági allijával kapcsolatban. Recha Freier Bulgáriáról referált, Sterné Párisból a legutóbbi 10 évi francia bevándorlásról beszélt és az ifjúság nehéz elhelyezkedési lehetőségeiről. Dr. Ehrenpreis főrabbi Stockholmból az északi országok zsidóságáról és az ottani ifjúsági lehetőségeiről beszélt. Mrs. Jacobs az amerikai ifjúsági allijáról szólt. Eidersheim a holland „Comité voor Immigratie en Opleiding van kinderen in Palestine“ pénztárosa tartott ezután érdekes referátumot.

A konferencia értékes határozatokat hozott a további munkára vonatkozólag. Több ezer német és más országbeli gyermek és ifju mielőbbi Palesztinába való kitelepítéséről határoztak és megtárgyalták az anyagi lehetőségeket is.

A német jogfosztás a pesti lapokban

Legutóbbi számunkban részletesen ismertettük azt a példátlan jogfosztást, amelyet a nürnbergi pártnapon Hitlerék elkövettek a német zsidósággal szemben. Érdekes volt megfigyelni, hogy a budapesti „liberális“ lapok, mint például a Magyar Hírlap, milyen émelítő módon kommentálta ezt a barbarizmust. Először is háromszor is elmondja a cikkben, hogy nem akarunk más ország ügyeibe avatkozni, azután meg, megmagyarázza az olvasónak, akik közül különösen a Magyar Hírlapnál, legalább 80 százalékban zsidó, hogy hát nem is olyan rettentő csapás ez, s sorok között még meglepetni is próbálja a németek eljárását.

Ez a pesti asszimiláns zsidó sajtó nem okult a német példán. Ők még mindig azt hiszik, hogy ezzel a pesti furcsa mentalitással feltartóztatják a végzetet, amely azért jött reánk oly ádáz erővel, mert hiszen ezek a minden pofont, minden megaláztatást készcsókkal eltűrő zsidók voltak előtérben. Ezek a berlini és pesti zsidók azok, akik esetleg felvesznek moncklit és fehér kesztyűt és ha valaki jobban fixirozza őket a kávéházban, akkor „affért“ csinálnak, de a zsidó kollektívumot ért sérelmen nem csak hogy röhögnek, hanem még segítenek is kigunyolni a zsidókat — tehát önmagukat. Ez a pesti zsidó sajtó. Amelyik alig irt két sort a luzerni zionista kongresszusról, mire az tul zsidós volt nekik. (A Völkischer Beobachter többet és szebben irt róla, meg az Erdélyi Lapok katolikus hivatalos lap Oradeán, mint az oradeai „zsidó“ lapok) ellenben „megértik“ Hitler gázságát. Ez a pesti „liberális“ sajtó és csak annyit mondhatunk hogy erősen émelveg az ember gyomra és nem tudja bevenni, hogy ezek a pesti asszimilánsok semmit sem tanulnak és semmit sem okulnak, pedig az ilyen lagyma tagság nem áll jól ezeknek a „snájdikok“nak, annál is inkább, mivel az első, akiket utálnak és megvetnek és akik miatt üldözik az egész zsidóságot, épen ők, a minden lében kanál zsidó skriblerék.

30 százalékkal olcsóbb mint bárhol!

„VICTORIA“ kelmefestő, vegytisztító és gőzmosó üzem

Str. M. Pompiliu No. 5.

Ültönyök, nőruhák szakszerű tisztítása garantálva!

Németország!

A német „hősök“ harca az öregek, betegek és éhesek ellen

A németországi sajtó a nürnbergi zsidó törvényeket megfelelő üvöltéssel kíséri, amelyből arra lehet következtetni, hogy a zsidóság helyzete az új gettó-törvénnyel sem jut nyugvópontra és nem lesz biztosítva sem anyagi sem kulturális léte. Így Göring lapja az Essener National Zeitung írja: — A harcot a zsidóság ellen ezentul nemcsak az állam maga folytatja, hanem az NSDAP is, amely a Führer akarata folytán most már állami funkciókat is fog végezni. A zsidók nyugodtak lehetnek, hogy a párt tudja mi a kötelessége és mi a párt programja a zsidókérdéssel kapcsolatban. És ezek a célok, először: *a Gau vezetők tudni fogják, hogy a harcot miképpen folytassák a zsidóság ellen, a végső, a zsidókra keserves végcélig.* Másodsor: a párt által kiadott rendelkezések olybá vétehetnek majd, mintha azok állami törvényekkel hozottak volna. Harmadsor: Az állami hivatalnokok, törvényszékek és rendőrség mindent el kell kövessenek, hogy a pátrvezetőknek a zsidókérdés terén rendelkezésre álljanak.

A hesseni nagyhercegségben levő Schotten városa elhatározta, hogy a városi kórházba zsidó betegeket nem vesznek fel.

Berlin-Wilmersdorfbán egy parkban a következő eset történt:

Egy padon ül egy körülbelül 70 éves öregember, akin látszik, hogy nem árja származása. Jön egy csapat egyenruhás rohamosztagos, akik a zsidók ellen kutattak a parkban. Amikor a padhoz értek, ahol ez a „nem árja“ ült, rá ordítottak, hogy „le innen te disznó zsidó! A mi parkjaink nem hébereknek készültek!“ Amikor az öreg ember nem állt fel elég gyorsan, akkor olyat löktek rajta, hogy leesett a földre. Egy nem zsidó néző aki felháborodott a durvaságnak és nyereségnek ezen a rendkívül magas fokán és rosszallást fejezte ki, azzal lett elnémitva, hogy ráordítottak: „Fogd a szád, te zsidóbérenc, mert különben te is kapsz egyet, hogy megemlegeted“.

Halál és börtön...

Prága. A Neue Weltbühne lapot Hannoverből arról értesítik, hogy a város környékén a rohamosztagos legények tervszerűen megrohanják a falvakat és szabályos pogromokat rendeznek. A zsidó lakásokat megrohanják és kimélet nélkül ütökdövelik a zsidó férfiakat, asszonyokat és gyermekeket. Hogy rettentő terveiket minél nyugodtabban végrehajthassák, külön osztagokat állítanak fel, hogy azok a lakosságra vigyázzanak, nehogy segítségére siessenek a szorongatott és brutalizált zsidóknak. Egyetlen orvosnak sem szabad segíteni és mindennek titokban kell maradni. Azok a szerencsétlenek, akiknek sikerült Hannoverbe menekülni elmondják, hogy eddig tíz olyan eset történt, ahol vagy azonnal meghaltak a megtámadottak, vagy később lehették ki lelküket a szenvedett sérülések folytán.

A Frankfurter Zeitung írja, hogy a karlsruhei titkos rendőrség közlése szerint öt zsidót letartóztattak és a kieslaui koncentrációs táborba vittek fajgyalázás büntette miatt melyet állítólag akkor követek volna el, mi kor még az új törvényről szó sem volt.

München Gladbachban egy 46 éves tüveggyárost három évi fogházra ítélték, mert állítólag fajgyalázást követett volna el. A bajor váorsokban az NSDAP megbízottak már készítik a listákat, amelyek felsorolják majd azok neveit, akik árja nőkkel baráti viszonyban állotak.

Halleban 13 zsidót és 6 árja nőt tartóztattak le fajgyalázás címen. Liebenzell nyaralóhelyen egy külföldi zsidót tartóztattak le árja feleségével együtt — fajgyalázás címen. Mannheimban letartóztattak egy Arthur Heinemann nevű zsidó kereskedőt és egy árja nőt. Frankenthalban, Altsdorfbán hasonló deliktumok miatt történtek letartóztatások. A magdeburgi törvényszék elítélte 18 hónapi fogházra Erna Döhring nevű árja nőt, amiért beleegyezését adta ahhoz, hogy 19 éves leányát feleségül vegye a 20 esztendő Max Augenrach nevű zsidó ifjú. A fiatal pár viszont megszökött és ezért nem tudták őket is letartóztatni.

Nem mehetnek már az uccán sem

Drezdában történt: Egy ur és egy hölgy egymás mellett ülnek a villamoson. Amikor kiszállanak egy ember lép hozzájuk, aki detektívnek mutatkozik be. Felkéri a hölgyet, hogy igazolja magát és azonnal kiáltott, hogy „miért jár ezzel a zsidó emberrel?“ — mire a nő nyugodtan azt válaszolta, hogy joga van hozzá, mert hiszen ő is zsidó. A detektív erre azt válaszolta, „nem úgy néz ki, kérem a papírjait.“ A nőnél nem voltak megfelelő iratok és ezért bekisérték a rendőrségre.

Az evangélikus papok megáldják a „Stürmert“.

Számos esetben megtörtént már, főleg az utóbbi időben, hogy evangélikus papok felajánlják szolgálataikat a „Stürmer“ terjesztése érdekében. Így a berlini Thomas-kirche papja, Sawade külön kérte, hogy a templom falára tegyenek egy Stürmer-szekrényt. Oldenburgban levő Jewer helységben a pap külön megáldotta a közházára kitett Stürmer-szekrényt.

Minden érintkezés zsidókkal „fajgyalázás“.

A „Nationalsozialistische Parteikorrespondenz“ közöl egy berlini törvényszéki véleményt, amely szerint Breslauban „minden zsidókkal való érintkezés, „fajgyalázás.“ Egy asszonyt kipellengéreztek, mert zsidóval érintkezett. Az asszony hiába hivatkozott arra, hogy kizárólag üzleti kapcsolatai voltak az illetővel, nem fogadták el védekezésnek. Különben a törvényszék megállapította, hogy a „fajgyalázás“ az esetben is fennáll, ha nem csak intímabb kapcsolatok állnak fenn, hanem minden egyes esetben, amikor zsidó és nemzsidó érintkeznek egymással.

Továbbiakban kifejtette az ítélet, hogy az asszonynak nem lett volna szabad még üzleti utra sem menni egy autóban a zsidó kereskedővel, mert ezzel a gyanunak teheti ki magát, hogy „fajgyalázást“ követ el. Nem tekintették enyhítő körülménynek, hogy az asszony férje, aki egy rohamosztagos, nem emelt kifogást ez ellen. Minden érintkezés, bármi legyen is az indítéka, nem lehet jogcím arra, hogy zsidóval érintkezést lehessen fenntartani.

Őszi kalapkülönlegességek megérkeztek

HOLLOS

uridivat és angol férfi-szabóságába.

ORADEA, BUL. REG. FERDINAND
— Telefon 117. —

A zsidómentes német vasut

A „Der Stürmer“ 39. száma közli, hogy a német birodalmi vasutak igazgatóságának közlése szerint szeptember 18-án az utolsó nem árja államvasuti alkalmazott is elhagyta állását és így most már teljesen zsidómentes a német birodalmi vasut. Az újság ezt a „legnagyobb elégtétel“ állapítja meg és ezuttal megszűnnek — szerinte — azok a panaszok, amelyeket eddig a zsidó tisztviselők ellen hangoztattak.

Mikor szabad zsidót letartóztatni?

„Das schwarze Korps“, az SS lapja, cikket közölt dr Zarnack-tól, mely szerint zsidókat le lehet tartóztatni a következő három esetben:

1. ha a zsidó nyilvánosan mutatkozik árja nővel;
2. ha tánchelyiségben szemtelenül ficamitja a tagjait;
3. ha általában hangosan, vagy felháborítón viselkedik.

Ezek után tessék megállapítani mikor nem lehet a zsidót letartóztatni?

Enyhíti az álláspontját a cikkíró azzal, hogy zsidót megbíznicselni csak végső esetben lehet.

A náciik egy likvidációs bank felállítását tervezik

Nationalsozialistische Parteikorrespondenz kiadásában megjelenő gazdasági lapban hosszabb tanulmány jelent meg arról, hogy amennyiben a zsidók kivándorlási láza egyre fokozódik, az üzletek könnyű likvidálását, illetőleg árják által történő átvetelét, egy megfelelő szervvel kell biztosítani. Ennek célja volna, hogy a vállalkozásokat és üzleteket, amelyek egészségesek az likvidációs intézet venné át, vagy kölcsönt nyújtana rá úgy, hogy mindkét felet kielégítse. De nem szabad, hogy „látszat-eladás“ legyen, hanem valóban árja kézbe kell jusszon a zsidó vállalkozás. Egy „Aufgang-Gesellschaft“ megalapítását is ajánlja, amely még inkább rendelkezésre állhatna „tüchtig“ árja kereskedőknek.

Sok tekintetben itt van a kérdés nyitja. A náciik így akarják rátenni kezüket a zsidó vállalatokra és kiüldözni a zsidókat, hogy vagyonukat megkaparíthassák. Ez a rugója minden árjaságnak és ezen a téren nem lehet kiméletet találni. Kell a zsidók pénze nekik, kell minden áron. (A szerk. megjegyzése.)

Mintás duftinbársonyok

óriási választékban

59

leies

eredeti
gyári árban

Leitner Márton és Fiai cégnél Oradea, Nic. Iorga 5.

Ismeri Ön a TELLMANN szövetet?

Ha nem —
 úgy kérje minden
 posztókereskedésben
 csakis a

TELLMANN VILMOS ÉS TÁRSAI RT.

braszovi posztógyár által gyártott
 kiváló minőségű szövetkülönlegességeket!

Meg fog győződni, hogy gyártmányait egyetlen
 posztógyár termékei sem mulják felül!

Ruszinszkói utijegyzetek

Uzhorod. (Ungvár.) Utam során legelőször kerestem az ujonnan kreált ruszinszkói orth. Központi Iroda helységeit, hogy tevékenységéről, programjáról, tájékozódást szerezzek. Az Irodának nincsen hivatali helyisége. Még nem lehet megtalálni a bürokratikus formák felállítását. Csak a keret van még eddig és egyelőre a hitközség vendéglátó irodájában találok meg annak kiválóan agilis új elnökét, Schönberger Hermannt. Nem pózol, hanem szerényen, de annál intenzívebben dolgozik, hogy megteremtse azokat a lehetőségeket, amelyek által áldáshozóvá akarja tenni ezt a régóta áhitott intézményt. Nem szinekura ez az állás, hanem tisztség, mert ennek a jóiszituált férfinak nincsen szüksége arra. Az a tudat hatja át, hogy egy Ruszinszkóban mindenki által óhajtott házagbótló intézmény élén áll, amelynek nagyon sok és nehéz feladata van s amelyeknek megvalósításához nagy türelem és kitartás szükséges. S ezek az erények megvannak az Iroda elnökében, s bizonyos, hogy a sokatigéző kezdet után, a munka rendes mederben fog folyni és az eredmény is mutatkozni fog. Aki a nemes buzgalmat látja csak annyit mondhat, hogy sok sikert mutassanak fel, csak kellő jóakarattal és szeretettel kell figyelni, ha kell támogatni is, az Iroda megindult munkáját.

Mindenesetre örömmel regisztrálható már most, hogy az elnök az első intézőbizottsági ülésen kiállotta a tűzpróbát és nem fog senki sem csalódnai az előlegezett bizalomban. Különböző szervezeti kérdések tárgyalása után elhatározták, hogy az Irodával szemben passzív rezisztenciát tanúsító hitközségekkel és rabbikkal szemben, a legsúlyosabb szankciókat fogják alkalmazni. Nagy vitát provokált a volovéi rabbi ama indítványa, hogy a cionistákat zárják ki a hitközségekből. Ehhez a furcsa és enyhén ki fejezve magunkat, idejétmúlt indítványhoz a munkácsi rabbi is csatlakozott. A világi tagok között nagy megütközést keltett ez az indítvány, hiszen ezzel a legtöbb hitközségben a legértékesebb tagokat akarták volna kitenni a zsidó közületekből. Schönberger Hermann elnök és Fischgrund főtitkár tapintatos közbelépésének és meggyőző érveinek köszönhető, hogy az indítvány kapcsán nem fulladt botrányba az első ülés.

A munkácsi rabbinak az a kérelme, hogy „legalább“ az ő hitközségében engedte meg ez a furcsa szankció, szintén elutasítást nyert és a főrabbit leszerelték. Így sikerült az elnöknek és az intéző bizottságnak első debüje.

Trebisov. (Töketerebes.) Eddig ezt a „cukros“ várost csak végtelenül hosszú több kilométeres uccájáról ismerték. Most azonban arról kell írunk, amiből minden egyes hitközségi korifeus tanulhat. Azok okulhatnak legfőképpen, akik nem tudják leszerelni egyes hitközségi alkalmazottak terrorját és a hitközségi tagok teherbíróképességének felokozásával szolgálják a hitközségi oligarchiát. Lefkovits Jenő hitközségi elnöktől azonban tanulni lehet, hogy miképpen kell megoldani egy „huszárvágással“ bizonyos kérdéseket. Nemhiába volt huszárfőhadnagy és nemhiába járta a világháborúban a harc-tereket. Nem vetette alá magát semmi ki-viülről jött erőszaknak, sem pedig a mindenfelé divó uram-bátyámos rendszer pressziójának s megoldotta a dajenkérdést és eltávolította mindazokat, akik a hitközségnek ártalmára voltak. Ezzel megteremtette a hitközség anyagi biztos bázisát. Az elnök művére szeretettel tekintenek mindenfelől.

Munkács. Dacára annak, hogy hónapok teltek el, mégsem tud felocsudni az itteni zsidóság abból a nagy veszteségből, amely a néhai Reisman Sámuel halálával érte az itteni és környékbeli zsidóságot. Nem-tője, segítője, oltalmazója volt egész Ruszinszkó elesettjeinek. A Tóra parancsát szó szerint vette. Adott százszor is adott, azoknak az itt bőven található nincsteléneknek, akik rá mindig biztosan számíthattak. Szíve volt nagy vagyona mellett és mert ez ritkán szokott párosulni, azért olyan fájó még mindig halála. Nagy elődök méltó utóda volt. A „Hoher rabbi Löw“-ig tudta visszavezetni családfáját. De nem ez adott neki közkedveltséget és tiszteletet, hanem ezt ő maga érdemelte ki. Bárha sok követője akadna, legalább enyhülne az a nagy zsidó nyomor, amellyel itt — sajnos — lépten-nyomon találkozhatunk. (R.)

Csehszlovákiai kivándorlása Palesztinába. A napokban újból nagyobb transzport indult el Csehszlovákiából Palesztina felé. 180-an indultak az „Ausonia“ gőzösön, akiknek 70 százaléka Podruszból való. Ezek közül 70-en a Hechalutznak, 25-en a Mizrahizhoz és 9-en a Brith Trumpeldorhoz tartoznak. Ezeket kívül velük ment 35 olyan németországi chaluc is, akik Csehszlovákiában nyerték el előképzésüket a palesztinai munkára. Ezek egy és fél éven át csehországi birtokon végeztek nehéz munkát, hogy eléggé felkészültek legyenek a Palesztina-munkára. Ezek két egységes csoportban mennek és Palesztinában is együtt fog-

nak dolgozni. A legutóbbi vasárnapon újból összegyűltek Prágában, amikor is újra megbeszéltek a teendőket és kicserélték tapasztalataikat. A csehszlovákiai kivándorlók Bratislavában gyűltek össze szeptember 26-án és onnan indultak Triestbe. A vasutállomáson sok családtag, érdeklődő s cionista szervezetbeliek gyűltek össze és jelen volt a prágai Palesztina hivatal vezetője, Jakob Edelstein is. Az allijázók a legjobb hangulatban indultak el az új élet felé.

A jugoszláv zsidóság a nürnbergi jogfosztás ellen. Belgrád. A nürnbergi zsidótörvények a jugoszláv zsidóság közt erőteljes tiltakozást váltottak ki. A zágrábi cionista szervezet által rendezett tiltakozógyűlésen, dr. Alex Licht, a jugoszláv cionista szervezet központjának elnöke, az egész ország zsidóságának legmélyebb felháborodását tolmácsolta. — A jugoszláv főrabbinátus, valamint a zsidó hitközségek országos szövetsége a Népszövetséghez intézett táviratában a következőket írja: — „Mint a jugoszláv zsidóság hivatalos fóruma és képviselője a legmélyebben meg van rendülve és mélyen sértve érzi magát a német zsidó törvények következtében, amelyek hivatalosan megbélyegzik a zsidóságot és olyan sértést emelnek törvényerőre, amely egyedül áll a világtörténelemben.“ A távirat végül leszögezi, hogy a jugoszláv zsidóság is csatlakozik az egész kulturvilág tiltakozásához és azzal a kéréssel fordul a Népszövetség jelenlegi elnökéhez, BÉNES csehszlovák külügyminiszterhez, hogy mint Masaryk köztársasági elnök méltó munkatársa, járuljon hozzá a súlyosan megsértett emberi jogok visszaállításához Németországban.

Munkács. Egyházi harcok folynak egy városi orvosi állás körül. Munkács. megüresedett egy városi tisztiorvosi állás. Többek között két zsidó orvos is pályázott, az egyik dr. Salamon, a másik dr. Katz. A döntés dr. Katznak kedvezett, akit megválasztottak városi orvosnak. Most az a komplikáció állott elő, hogy mivel dr. Katz kohánita, nem lehet a zsidó törvények szerint halottkém, holott egy városi orvosnak ez elsőrendű kötelessége. A beszédin foglalkozott a kérdéssel és hosszas megfontolás után úgy döntött, hogy dr. Katz nem lehet betöltője ennek az állásnak, éppen kohénsága miatt. Olyan kategorikus tilalom van a kohánokra, hogy az semmilyen körülmények között nem lehet halottkém. A beszédin ellívat ta dr. Katzot, aki kijelentette, hogy gondoskodni fog arról, hogy a másik városi orvos végezze a halottkém kötelességeit. De a beszédin lehetetlennek tartja, hogy dr. Katz ne legyen kényserítve, eme rituálék szerint tiltott funkció elvégzésére. A munkácsi zsidóság körében nagy érdeklődéssel tárgyalják az esetet és a beszédin döntése nagy féltünést keltett.

Vallásos zsidó asszonyok világszervezete. Bratislava. Néhány héttel ezelőtt tartották meg a vallásos zsidó asszonyok konferenciájukat Palesztinában, amelyen képviseltették magukat Amerika, Hollandia, Lengyelország, Németország, Csehszlovákia, Románia s Magyarország vallásos zsidó nőszervezetei is. A konferencia elhatározta, hogy a már fennálló mizrahista s vallásos nőszervezeteket közös szervbe tömöríti és megteremtik a „vallásos zsidó asszonyok világszervezetét“. A világszervezet célja, hogy támogassa és kiterjessze a palesztinai vallásos-nőintézmények munkáját. Már az ősz folyamán összeül Bécsben a vallásos zsidó nők Közép-európai konferenciája s valószínű, hogy tavasszal már sikerül összehívni a megalakított új szervezetek világkonferenciáját Palesztinába. A szervezet a WIZO testvérszervezettel a legteljesebb egyetértésben kíván dolgozni. Csehszlovákiában már megalakult a vallásos zsidó asszonyok szervezete. Az országos központ ideiglenes vezetését dr. Steiner Siegfriedné asszony és dr. Tomasschoffné asszony vették át.

Zsidó humor

TEMETŐBEN.

Párisban ér a snorrer, egyik hitsorsosa megmutogatja neki a város nevezetességeit s elviszi a zsidó temetőbe is. A temető legszebb helyén fekszik Rotschild sírja: fejtől egy gyönyörű, hatalmas sarkó. A zsidó sokáig figyelmesen nézi a művészi alkotást, aztán párisi barátjához fordul:

— Siehst du, Jankel, das heisst gelebt!

REND...

Két snorrer feltette magában, hogy megpumpolják Rotschildot. Amikor a palotához érnek, azt mondja az egyik:

— Tudod mit? Menj be, én majd idekint várok. Jól van. — Az első be megy s nyomban elmondja a komornyiknak, mi járban van.

— Alamizsnáért jött? Menjen a pénztároshoz!

A snorrer elmegy a pénztároshoz, elmondja neki a nyomoruságát, a pénztáros cédulát vesz elő, ráír valamit s elküldi a titkárhoz. A titkár elolvassa a cédulát, egy friss lapot vesz elő, ráfirkál valamit s elküldi vele a snorrert a vezértitkárhoz. Ez megint visszaküldi egy cédulával a pénztároshoz s egy órai ide-odavándorlás után végre megállapodott a vezértitkárnál, aki elveszi a cédulát, széttépi s rászól a snorrerre:

— Mars ki!

Kint a türelmetlen kolléga rárohan:

— No, mit kaptál?

— Kapni nem kaptam semmit, de olyan rend van ennél a Rotschildnál, amilyent világeletemben nem láttam.

KÖNIG

VIGASZ.

Egy gazdag ember nehéz betegségbe esett s már az orvosok is lemondtak minden reményről. A gazdag ember fiai erre, mintahogy ez már szokás, összehívták a város valamennyi snorrerjét, mindegyiknek adtak husz leit, hogy a nagybetegért tilimet mondjanak és a felgyógyulásáért imádkozzanak.

Mikor a snorrerek kivonultak a beteg házából, egyikük megszólalt:

— Mit szóltok a mi Rotschildunkhoz? Husz leit adott fejenként! Pedig annyi a pénze, hogy kiszoríthatott volna, nem ötven leit, hanem akár egy százast is.

— Csak ne igazulj — nyugtatta meg a lázongót a másik snorrer. — Ha az Isten élteti, majd a levájenál ugyis osztanak pénzt...

HITLER-TÉR JERUZSÁLEMBEN.

Jeruzsálem egyik új negyedének legszebb terét a néphumor elnevezte Hitler-térnek, minthogy neki köszönhető, hogy egy év alatt felépült.

MIKOR EGYEK TULAJDONKÉPEN?

A snorrer elpanaszolja a gazdag zsidónak, hogy már két napja nem volt egy falat a szájában. A gazdag ember megsajnálja és egy rubelt ad neki.

Pár órával később a gazdag zsidó be megy egy fényes vendéglőbe s nagy meglepetésére látja, hogy a snorrer az egyik asztal mellett ül és nagy gyönyörűséggel eszi a finom mayonnaiset.

— Széntelen! — förméld rá. — Snorrerolni jár és mayonnaiset eszik!

— Ez már mégis csak sok! — feleli méltatlankodva a snorrer. — Amikor egy rubelem sem volt, persze nem ehettem mayonnaiset. Most, hogy Isten segítségével kaptam egy rubelt, nem szabad mayonnaiset ennem? mondja kérem, mikor egyek tulajdonképen mayonnaiset?...

MENDELSON ANEKDOTA.

Nagy emberek tulajdonságaihoz rendszeresen hozzátartozik a szórakozottság. Mendelson sem volt ebben kivétel. Egy ízben nadrágját elfelejtette begombolni úgy, hogy fehérneműje kilátszott. Egyik barátja szójátékkal figyelmeztette: Die Weisheit siehst heraus, mire ő éles hangon válaszolt: Die Dummheit siehst hinein.

VENDEGSÉGBE.

A jó zsidó, mikor péntekeste hazament a templomból, egy szegény zsidót vitt magával haza vacsorára. A gazda észre vette, hogy az öreg snorrert nyomköveti egy fiatalember. Hazaérkeznek, az öreg is belép a szobába, utána az ismeretlen fiatalember.

A háziur nem szól egy szót sem: péntek este nem szabad senkit sem elkergetni az asztal mellől. Kezet mosnak és mind letelepednek az asztalhoz. A vendég elmondja a kidust, a fiatalember utána mondja, a vacsora végén bencsolnak és aztán az öreg snorrer és a fiatalember is felkerekednek. A háziur nem állhatja meg, hogy meg ne kérdezze az öreg koldust:

— Ki ez a fiatalember?

— Ez a vöm. Nálam van kosziban.

OLCSÓ KEPORE.

Egy szegény ember olyan nyomoruságba került, hogy legjobb akarata mellett sem tudott eleget tenni az engesztelőnap előtti kepore szertartásnak. Nagyon bankódott emiatt, de egy véletlen folytán kedvező megoldást talált a parancsolat teljesítésére. Kimegy a heti piacra, ahol a kofa hevesen alkudott néhány vásárlóval. Ő is kezébe vesz egy szép példányt és az ára után érdeklődik. Amint az eladó a többi vevővel bibelődik, egy óvatlan pillanatban fogja a szép kakast, háromszor megfordítja a feje felett és lázasan mondja a hozzávaló zöldségmákat.

Keztyű	Fátyol
Női kalap	
Ernyő	Aldikül

RAMBAM UR.

Egy berlini zsidó, aki nemrégiben költözött Tel-Avivba, meglátja egy uccajelző táblán a Rambam nevet, mire megkérdezi egy járókelőt:

— Ugyan kérem, legyen szíves megmondani, hogy ez ugyanaz a Rambam ur akit az utóbbi időben annyira ünnepelek?

Szerkesztői üzenetek

Érdeklődő Cluj. Mi is értesültünk arról, hogy a nagyünnepeket Wézel Albert központi irodai elnök betegesen töltötte Budapesten. Az általunk személyileg nagyrabecsült főrabbi-elnök betegségét ezuttal mi is fájdalommal regisztráljuk és kívánjuk mielőbbi felgyógyulását. Amint halljuk, az ünnepre egy levelet küldött a turdai híveknek, amelyben minden jót kíván nekik az ünnep alkalmából és reméli, hogy minden ellentét ellenére simulni közöttük az eljövendő évben.

Festékes Oradea. Nem csak Ön kérdezősködött tőlünk, hanem nagyon sokan mások is. Feltűnt nem csak szakmakörökben, hogy most, amikor az egész világot megrázza a „nürnbergi eset”, miért hirdeti egy zsidó cég a „nürnbergi ecsetet”. Érdeklőtünk az illető hirdető cégnél, ahol azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a „nürnbergi ecset” szakkifejezés, amely nem jelenti azt, hogy német árukat vesz és ad el a cég, hanem olyan megjelölés, mint „frankfurti vírstli”, vagy „debreceni mézeskalács”. A nürnbergi eset — sajnos igaz — a nürnbergi ecset — hála az Urnak — nem igaz.

NYOMATOTT PÁSZTOR EDE CÉG KÖRFORGÓGÉPÉN ORADEA.

Hétről-hétre

London, Halifaxi (Uj Skócia) jelentések szerint, a kanadai munkáspárt kongresszusa tulnyomó többséggel elhatározta a német áruk teljes bojkottját. A másik határozat szerint egyetlen kanadai sportember sem vehet részt a berlini olimpiáson.

Amszterdam. A legnagyobb amszterdami áruházak tulajdonosai elhatározták, hogy tekintettel a legutóbbi zsidóellenes törvényekre, amelyeket Nürnbergben hoztak, a legszigorúbb bojkottot viszik keresztül a német áruk ellen. Egy külön bizottságot is kiküldtek, amelynek az lesz a feladata, hogy a többi szakmákkal is felvegye a tanácskozás fonalát annak érdekében, hogy a német áruk bojkottja Hollandiában teljes legyen.

Prága. A „Bohemia” közli Znaimából. A znaimi piacon az ugorka árak nem felelnek meg a mai áraknak. Az ugorka kényszerbizottság, árja vezetés alatt, meghatározza majd az ugorka vetési területeket és keresztülviszi a piac védelmét a kormánynál. A kényszerbizottság megalkotása folyamatban van. Így még az ugorkafára sem kapaszkodhatnak már a prágai zsidók, mert azt is árja vezetés alatt kényszerbizottság ilyeszerűen alakítja.

Budapest. A német birodalmi filmkamara most már a második magyarországi filmet nem engedélyezi az árjaparagrafusra való hivatkozással. Ez a magyar film-szakmát arra ösztökéli, hogy bojkottot szervezzen a német filmek ellen. Hivatkoznak arra, hogy az elmúlt évben csaknem két millió pengő (70 millió leit) kapott Magyarországról a német filmipar és ennek a jövőben meg kell szünni.

New-York. Egy bizottság alakult azzal a céllal, hogy a világ sport-szervezetét rávegye arra, hogy követelje az 1936. évi berlini olimpiának más országba való áttételét. A komité vezetői közé tartozik az amerikai kongresszusi képviselő Emanuel Celler is és Vito Marcantonio.

Oradea, Bulevardul Regele Ferdinand 7.

Genf. A Jewish Agency új genfi képviselője dr. Nahum Goldman, ebbeli minőségében tisztelgő látogatást tett számos politikusnál. Először dr. Eduard Benest kereste fel, a csehszlovák köztársaság külügy miniszterét, aki a Népszövetség öszi ülésének elnöke. A külügyminiszterrel hosszabb ideig tárgyalt Goldman, utána pedig felkereste a többi genfi politikusokat, akikkel az aktuális palesztinai kérdésekről tárgyalt.

Páris. A napokban halt meg Véveyben 90 esztendőskorában Jules Cambon, aki a világháború előtt Franciaország nagykövete volt Berlinben. Cambon egyike volt azoknak, akik minden erejükkel támogatták a békekonferenciákon a cionista aspirációkat és lelkes híve volt a zsidó Palesztinának.

Madrid. Most fejeződött be a második nemzetközi entomológiai (fajkutató) kongresszus, amelyen azt az indítványt tették, hogy a legközelebbi ilyen kongresszust 1938-ban Berlinben tartsák meg. Prof. Bollenheimer, a jeruzsálemi egyetem kiküldöttje élesen tiltakozott az ellen, hogy Berlinben legyen a kongresszus, mert az esetben egyetlen zsidó tudós sem vesz azon részt. Tekintet nélkül erre a tiltakozásra, a többség úgy döntött, hogy a legközelebbi kongresszus Berlinben lesz megtartva.